

Број: 03-02-1910/2024
Сарајево, 10.04.2025. године

**ПАРЛАМЕНТ ФЕДЕРАЦИЈЕ
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ**

- Представнички дом -
госп Драган Миоковић, предсједавајући
- Дом народа -
госп Томислав Мартиновић, предсједавајући

Поштовани,

У складу са чланом IV.Б.3.7.ц) (III) Устава Федерације Босне и Херцеговине, а у вези са чл. 178. и 179. Пословника Представничког дома Парламента Федерације БиХ („Службене новине Федерације БиХ“, бр. 69/07, 2/08, 26/20 и 13/24) и са чл. 171. и 172. Пословника о раду Дома народа Парламента Федерације БиХ („Службене новине Федерације БиХ“, бр. 27/03, 21/09, 24/20 и 60/24), ради разматрања и усвајања, достављам Вам **ПРИЈЕДЛОГ ЗАКОНА О ИЗМЈЕНАМА И ДОПУНАМА КРИВИЧНОГ ЗАКОНА ФЕДЕРАЦИЈЕ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ**, који је утврдила Влада Федерације Босне и Херцеговине на 52. сједници, одржаној 09.04.2025. године.

Приједлог закона се доставља на службеним језицима и писмима Федерације Босне и Херцеговине у принтаној и електронској форми (ЦД).

С поштовањем,

Прилог:

- Приједлог закона на српском језику,
- Одредбе Закона које се мијењају,
- Изјава о усклађености,
- Образац Б – таблица усклађености за више прописа,
- Образац 1а,
- Образац 2,
- Образац ИФП-НЕ и
- Кривични закон Федерације Босне и Херцеговине („Службене новине Федерације БиХ“, бр. 36/03, 37/03 – испр., 21/04 - испр., 69/04, 18/05, 42/10, 42/11, 59/14, 76/14, 46/16, 75/17 и 31/23)

Цо: Федерално министарство правде
госп Ведран Шкобић, министар

Co: pred-ct

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
ФЕДЕРАЦИЈА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ
ВЛАДА

„ЕИ“

ПРИЈЕДЛОГ

ЗАКОН
О ИЗМЈЕНАМА И ДОПУНАМА КРИВИЧНОГ ЗАКОНА ФЕДЕРАЦИЈЕ БОСНЕ И
ХЕРЦЕГОВИНЕ

Сарајево, април 2025. године

ЗАКОН О ИЗМЈЕНАМА И ДОПУНАМА КРИВИЧНОГ ЗАКОНА ФЕДЕРАЦИЈЕ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

Члан 1.

У Кривичном закону Федерације Босне и Херцеговине („Службене новине Федерације БиХ“, бр. 36/03, 37/03 – испр., 21/04 - испр., 69/04, 18/05, 42/10, 42/11, 59/14, 76/14, 46/16, 75/17 и 31/23), иза члана 1. додаје се нови члан 1а. који гласи:

„Члан 1а.

(Усклађеност с правном стечевином Европске уније)

Овим законом се у законодавству Федерације Босне и Херцеговине дјелимично преузима Директива (ЕУ) 2024/1385 Европског парламента и Савјета од 14. маја 2024. године о сузбијању насиља према женама и насиља у породици (СЛ Л2024/1385).“

Члан 2.

У члану 2. став (12) мијења се и гласи:

„(12) Дијете је лице које није навршило 18 година живота.“

Став (13) мијења се и гласи:

„(13) Млађе пунољетно лице је лице које је у вријеме почињења кривичног дјела навршило 18, а није навршило 21 годину живота.“

Иза става (13) додају се нови ст. (14), (15), (16) и (17) који гласе:

„(14) Жртва кривичног дјела је физичко лице које због почињеног кривичног дјела директно трпи физичке и душевне посљедице, имовинску штету или повреду основних права и слобода. Жртвом кривичног дјела сматрају се брачни односно ванбрачни партнер, интимни партнер те потомак, а ако њих нема, предак, брат и сестра оног лица чија је смрт директно проузрокована кривичним дјелом, те лица која је он на основу закона био дужан издржавати.

(15) Чланови породице су: брачни партнери или бивши брачни партнери и њихова дјеца или дјеца сваког од њих, ванбрачни партнери или бивши ванбрачни партнери и њихова дјеца или дјеца сваког од њих, крвни сродници и сродници из односа потпуног усвојења у правој линији без ограничења, а у побочној линији закључно са четвртим степеном, очух, маћеха, усвојеник и усвојилац из односа непотпуног усвојења, сродници по

тазбини закључно с другим степеном без обзира на чињеницу да је брачна заједница престала, лица која везује однос старатељства и удомитељства, лица која живе или су живјеле у истом домаћинству без обзира на сродство, лица која имају заједничко дијете или је дијете зачето иако никада нису живјела у истом домаћинству, независно од тога да ли починилац дијели или је дијелио домаћинство са жртвом.

- (16) Блиска лица су чланови породице, те животни партнер, бивши животни партнер, садашњи или бивши партнер у емотивној или интимној вези, независно од тога да ли починилац дијели или је дијелио домаћинство са жртвом;
- (17) Животни партнер је лице које с другим лицем живи у заједници која има трајнији карактер."

Досадашњи ст. (14) до (22) постају ст. (18) до (26).

Став (23) брише се.

Досадашњи ст. (24) до (35) постају ст. (27) до (38).

Иза става (38) додаје се нови став (39), (40), (41) и (42) који гласе:

- „(39) Информационо – комуникационе технологије су поступци, методе, електронска средства и програми који омогућавају прикупљање, чување, обраду, управљање, пренос и презентацију компјутерских података и информација у електронском облику, као и мрежна телекомуникациона опрема која омогућава остваривање комуникације, тражење, слање, примање и приступање компјутерским подацима и информацијама у електронском облику.
- (40) Насиље јесте кршење људских права и означава сва дјела насиља која имају за посљедицу или ће вјероватно имати за посљедицу физичку, сексуалну, психичку или економску штету или патњу, укључујући пријетње таквим дјелима, присилу или намјерно одузимање слободе, било да се појављују у јавном или приватном животу.
- (41) Родно засновано насиље према женама је насиље усмјерено на жену због тога што је жена или које несразмјерно погађа жене. Такво поступање узеће се као отежавајућа околност ако овим законом није изричито прописано теже кажњавање.
- (42) Женско лице укључује и женска лица млађа од 18 година."

Досадашњи став (36) постаје став (43).

Члан 3.

Члан 9. мијења се и гласи:

„Члан 9.

(Искључење примјене кривичног законодавства у Федерацији према дјеци која нису навршила 14 година живота)

Кривично законодавство у Федерацији не примјењује се према дјеци која у вријеме почињења кривичног дјела нису навршила 14 година живота.“

Члан 4.

Члан 10. мијења се и гласи:

„Члан 10.

(Примјена кривичног законодавства у Федерацији према дјеци старијој од 14 година и млађим пунољетним лицима)

Према дјеци која су у вријеме почињења кривичног дјела старија од 14 година и према млађим пунољетним лицима примјењује се овај закон ако посебним законом није другачије прописано.“

Члан 5.

У члану 14. став (2) мијења се и гласи:

„(2) Одредбе општег дијела овог закона примјењују се према дјеци старијој од 14 година и млађим пунољетним лицима, осим ако посебним законом није другачије прописано.“

Члан 6.

У члану 16. иза става (6) додаје се нови став (7) који гласи:

„(7) За кривична дјела трговине људима и организоване трговине људима, кривична дјела против полне слободе и морала, кривична дјела полног злостављања и искориштавања дјетета и кривична дјела против брака, породице и младежи почињена на штету дјетета, застарјелост кривичног гоњења почиње тећи од пунољетства жртве.“

Члан 7.

У члану 41. иза става (1) додаје се нови став (2) који гласи:

- “(2) Починиоцу кривичног дјела из користољубља новчана казна се може изрећи као споредна казна и кад није прописана законом или кад је прописано да ће се починилац казнити казном затвора или новчаном казном, а суд као главну изрекне казну затвора.”

Члан 8.

У члану 43. став (3) мијења се и гласи:

- „(3) Казна затвора из ст. (1) и (2) овог члана не може се изрећи дјеци старијој од 14 година. Дјеци старијој од 16 година може се изрећи казна малољетничког затвора под условима прописаним посебним законом.”

Члан 9.

У члану 43а. став (2) број „100” замјењује се бројем „150”.

Иза става (3) додаје се нови став (4) који гласи:

- „(4) Казна затвора изречена у трајању до једне године не може се замијенити новчаном казном за кривична дјела против уставног поретка Федерације, трговине људима и организоване трговине људима, кривична дјела против полне слободе и морала, кривична дјела полног злостављања и искориштавања дјетета и кривична дјела против брака, породице и младежи.”

Члан 10.

У члану 43ц. став (4) мијења се и гласи:

- „(4) Лицима осуђеним за кривична дјела против брака, породице и омладине не може бити одређено извршење казне затвора на начин прописан у ставу (1) овог члана.”

Члан 11.

У члану 47. став (3) број „500” замјењује се бројем „1000”.

Члан 12.

У члану 48. став (3) број „100” замјењује се бројем „150”.

Члан 13.

У члану 49. иза става (1) додаје се нови став (2) који гласи:

- „(2) Код одмјеравања казне за кривична дјела против живота и тијела, трговине људима и организоване трговине људима, кривична дјела против полне слободе и морала, кривична дјела полног злостављања и искориштавања дјетета и кривична дјела против брака, породице и младежи, не могу се узети као олакшавајуће околности култура, обичаји, религија, традиција и такозвана част.“

Досадашњи ст. (2) и (3) постају ст. (3) и (4).

Члан 14.

У члану 51. став (1) тачке е) и г) мијењају се и гласе:

- „е) ако је за кривично дјело као најмања мјера казне прописана казна затвора испод једне године, казна се може ублажити до 30 дана затвора;
- г) ако је за кривично дјело прописана новчана казна с назнаком најмање мјере, казна се може ублажити до пет дневних износа, а ако се изриче у одређеном износу до 1000 КМ“.

Члан 15.

У члану 54. став (5) иза ријечи: „јединствену казну“ додаје се ријеч „затвора“.

Члан 16.

У члану 57. став (3) број „100“ замјењује се бројем „150“.

Члан 17.

У члану 71. иза тачке е) додају се нове тач. како слиједи:

- „ф) забрана приближавања и комуникације са жртвом;
- г) удаљење из домаћинства.“

Члан 18.

Иза члана 78. додају се нови чл. 78а., 78б., који гласе:

„Члан 78а.

(Забрана приближавања и комуникације са жртвом)

- (1) Починиоцу кривичног дјела против живота и тијела, кривичног дјела против полне слободе и морала, кривичног дјела полног злостављања и искориштавања дјетета, кривичног дјела против брака, породице и младежи као и кривичног дјела ухођења може се изрећи мјера безбједности забране приближавања и комуникације са жртвом, ако постоји опасност да би починилац могао поновити такво кривично дјело.
- (2) Мјера безбједности забране приближавања и комуникације са жртвом укључује забрану приближавања жртви на одређеној удаљености, забрану приступа у простор око мјеста становања или мјеста рада жртве, као и забрану узнемиравања или комуникације са жртвом, било путем информационо-комуникационих технологија или на други начин.
- (3) Мјера безбједности забране приближавања и комуникације са жртвом може се изрећи у трајању које не може бити краће од шест мјесеци ни дуже од пет година, рачунајући од правоснажности судске одлуке, с тим да се вријеме извршења казне затвора не урачунава у вријеме трајања ове мјере.
- (4) Према починиоцу кривичног дјела који прекрши забрану приближавања и комуникације са жртвом одређеној у условној осуди, може се поступити по одредби члана 66. Кривичног закона Федерације Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Кривични закон Федерације).

Члан 78б.

(Удаљење из домаћинства)

- (1) Мјера безбједности удаљења из домаћинства суд може изрећи починиоцу кривичног дјела против живота и тијела, кривичног дјела против полне слободе и морала, кривичног дјела полног злостављања и искориштавања дјетета, кривичног дјела против брака, породице и младежи, ако постоји опасност да би починилац могао поново починити кривично дјело према члану домаћинства.
- (2) Мјера безбједности удаљења из домаћинства може се изрећи у трајању које не може бити краће од шест мјесеци ни дуже од пет година, рачунајући од правоснажности судске одлуке, с тим да се вријеме извршења казне затвора не урачунава у вријеме трајања ове мјере.
- (3) Лице којем је изречена мјера из става (1) овог члана дужно је, уз присуство полицијског службеника, одмах по правоснажности пресуде напустити стан, кућу или други стамбени простор који чини домаћинство.
- (4) По протеклу половине трајања мјере безбједности изречене на основу става (1) овог члана, суд може, на приједлог осуђеника, обуставити њено извршење, ако установи да више не постоји опасност из става (1) овог члана. Осуђеник може поновити приједлог, али не прије протјека шест мјесеци од задњег преиспитивања.
- (5) Према починиоцу кривичног дјела који не поступи по мјери безбједности удаљења из домаћинства или који прекрши ову мјеру, може се поступити по одредби члана 66. Кривичног закона Федерације.

Члан 19.

Иза члана 78. назив: „X - ГЛАВА ДЕСЕТА ПРАВИЛА О ВАСПИТНИМ ПРЕПОРУКАМА, О ВАСПИТНИМ МЈЕРАМА И О КАЖЊАВАЊУ МАЛОЉЕТНИКА“ и чл. 79. до 109. бришу се.

Члан 20.

У члану 110. став (1) ријечи: „и казна малољетничког затвора извршавају“ замјењују се ријечју „извршава“.

Члан 21.

Члан 112. став (1) мијења се и гласи:

„(1) Лице осуђено на казну затвора или казну дуготрајног затвора, које је способно за рад, може радити уколико оно на то пристане.“

Члан 22.

У члану 113. став (1) мијења се и гласи:

„(1) Према лицу које је навршило 16 година казна малољетничког затвора извршава се у посебним казнено-поправним установама за малољетнике. Према лицу које је навршило 18 година живота, али није навршило 23 године живота, казна малољетничког затвора се извршава у посебним установама за млађа пунољетна лица или у посебном одјељењу установе у којој се казна извршава према пунољетним лицима, при чему се обезбјеђује да они не дођу у контакт са старијим затвореницима. Према лицу које је навршило 23 године живота прије краја издржавања казне остатак казне се извршава у казнено-поправној установи за одрасле.“

Члан 23.

У члану 121. став (1) мијења се и гласи:

„(1) Послије издржане, опроштене или застарјеле казне затвора или казне дуготрајног затвора, осуђена лица уживају сва права утврђена уставом, законом и другим прописима и могу стицати сва права, осим оних која су им ограничена мјером безбједности или наступањем правне посљедице осуде.“

Члан 24.

У члану 125. став (4) мијења се и гласи:

- „(4) Осуда на казну дуготрајног затвора и осуда због кривичних дјела полног злостављања и искориштавање дјетета те кривичних дјела трговина људима и организована трговина људима почињених на штету дјетета се не брише.“

Члан 25.

У члану 166. став (2) тачка е) на крају реченице тачка се замјењује тачка-зарезом и додају нове тач. ф) и г) које гласе:

- „ф) ко усмрти члана породице или блиско лице;
г) ко усмрти дијете или трудну жену.“

Члан 26.

Иза члана 166. додаје се нови члан 166а. који гласи:

„Члан 166а. (Тешко убиство женског лица)

- (1) Ко почини родно засновано убиство женског лица, казниће се казном затвора од десет година или казном дуготрајног затвора.
- (2) При утврђивању кривичног дјела из става (1) овог члана, узео се у обзир да је дјело почињено према блиском лицу, лицу које је починилац већ раније злостављао, рањивом лицу, лицу које се налази у односу подређености или зависности, или је дјело почињено у околностима полног насиља или због односа који жене ставља у неравноправан положај или да постоје друге околности које упућују да се ради о родно заснованом насиљу.“

Члан 27.

Члан 170. мијења се и гласи:

„Члан 170. (Учествовање у самоубиству)

- (1) Ко наведе другог на самоубиство или му помогне у самоубиству, па оно буде почињено или покушано, казниће се казном затвора од шест мјесеци до пет година.

- (2) Ко дјело из става (1) овог члана почини према дјетету које је навршило 14 година или према лицу чија је способност схваћања значења свог дјела или управљања својим поступцима битно смањена, казниће се казном затвора од једне до десет година.
- (3) Ко дјело из става (1) овог члана почини према дјетету које није навршило 14 година или према лицу које није могло схватити значај свог дјела или управљати својим поступцима, казниће се по члану 166. (Убиство) став (1) овог закона.
- (4) Ко окрутно или нечовјечно поступа с лицем које се према њему налази у односу какве подређености или зависности и тиме из нехата изазове самоубиство или покушај самоубиства тог лица, казниће се казном затвора од шест мјесеци до три године."

Члан 28.

Члан 171. мијења се и гласи:

„Члан 171.

(Противправни прекид трудноће)

- (1) Ко противно прописима о прекиду трудноће трудној жени с њеним пристанком почне да чини или учини прекид трудноће или је потакне или јој помогне да учини прекид трудноће, казниће се казном затвора од три мјесеца до три године.
- (2) Ко трудној жени без њена пристанка почне да чини или учини прекид трудноће, казниће се казном затвора од једне до осам година.
- (3) Ако је кривичним дјелом из става (1) овог члана трудној жени здравље тешко нарушено или је проузрокована смрт трудне жене или је дјело почињено према дјетету, починилац ће се казнити казном затвора од једне до десет година.
- (4) Ако је кривичним дјелом из става (2) овог члана трудној жени здравље тешко нарушено или је проузрокована смрт трудне жене или је дјело почињено према дјетету, починилац ће се казнити казном затвора од три до 15 година."

Члан 29.

Члан 172. мијења се и гласи:

„Члан 172.

(Тешка физичка повреда)

- (1) Ко другога тешко физичко повриједи или му здравље тешко наруши, казниће се казном затвора од шест мјесеци до пет година.

- (2) Ко другога физичко повриједи или му здравље наруши тако тешко да је због тога доведен у опасност живот повријеђеног или је уништен или трајно и у знатној мјери ослабљен који важан дио његова тијела или који важан орган или је проузрокована трајна неспособност за рад повријеђеног или трајно и тешко нарушење његова здравља или унакаженост, казниће се казном затвора од једне до осам година.
- (3) Ако повријеђени умре због повреде из ст. (1) и (2) овог члана, починилац ће се казнити казном затвора од двије до 12 година.
- (4) Ако је кривично дјело из ст. (1) до (3) овог члана почињено према дјетету или трудној жени или члану породице или блиском лицу или према лицу посебно рањивом због теже физичке или душевне сметње или из мржње, казниће се за кривично дјело из става (1) овог члана казном затвора од једне до осам година, за кривично дјело из става (2) овог члана казном затвора од двије до десет година, а за кривично дјело из става (3) овог члана казном затвора од три до 15 година.
- (5) Ко кривично дјело из ст. (1) и (2) овог члана почини из нехата, казнит ће се казном затвора до три године.
- (6) Ко кривично дјело из ст. (1) до (3) овог члана почини на мах, доведен без своје кривице у јаку раздраженост или препаст нападом, злостављањем или тешким вријеђањем од повријеђеног, казниће се за кривично дјело из ст. (1) и (2) казном затвора од три мјесеца до три године, а за кривично дјело из става (3) казном затвора од шест мјесеци до пет година."

Члан 30.

У члану 173. став (2) мијења се и гласи:

- „(2) Ко кривично дјело из става (1) овог члана почини према члану породице или блиском лицу или према дјетету или трудној жени или лицу посебно рањивом због његове теже физичке или душевне сметње или из мржње, казниће се казном затвора до три године."

Став (3) брише се.

Члан 31.

Иза члана 173. додају се нови чл. 173а. и 173б. који гласе:

„Члан 173а.

(Сакаћење женских полних органа)

- (1) Ко женском лицу потпуно или дјелимично одстрани, обреже или на други начин изврши сакаћење вањских полних органа или га на то принуди,

потиче или му помогне у томе, казниће се казном затвора од једне до осам година.

- (2) Ако је дјело из става (1) овог члана почињено из мржње или према дјетету или према члану породице или блиском лицу или према лицу посебно рањивом због теже физичке или душевне сметње, починилац ће се казнити казном затвора од једне до десет година.
- (3) Ако је услијед кривичног дјела из ст. (1) и (2) овог члана наступила смрт женског лица, починилац ће се за кривично дјело из става (1) овог члана казнити казном затвора од три до 12 година, а за кривично дјело из става (2) казном затвора од три до 15 година.

Члан 173б.

(Принудна стерилизација)

- (1) Ко на другом лицу изврши операцију у сврху или са посљедицом онемогућавања природне репродукције без информисаног пристанка тог лица и разумијевања поступка, казниће се казном затвора од једне до осам година.
- (2) Ако је дјело из става (1) овог члана извршено из мржње или према дјетету или члану породице или блиском лицу или према лицу посебно рањивом због теже физичке или душевне сметње, починилац ће се казнити казном затвора од једне до десет година.
- (3) Ако је услијед дјела из става (1) овог члана наступила смрт лица, починилац ће се казнити казном затвора од три до 15 година."

Члан 32.

Иза члана 179. додаје се нови члан 179а. који гласи:

„Члан 179а.

(Ухођење)

- (1) Ко поновљено прати или уходи друго лице или с њим директно или преко трећег лица или путем информационо-комуникационе технологије настоји успоставити или успоставља нежељени контакт или га на други начин застрашује и тиме код њега изазове тјескобу или страх за његову безбједност или безбједност његовог члана породице или њему блиског лица, казниће се казном затвора до једне године.
- (2) Ако је дјело из става (1) овог члана почињено у односу на члана породице или блиско лице или према дјетету или према лицу посебно рањивом због теже физичке или душевне сметње или из мржње, починилац ће се казнити казном затвора до три године."

Члан 33.

У члану 180. став (2) ријечи: „или малољетнику“ бришу се.

Члан 34.

Иза члана 181. додају се нови чл. 181а. и 181б. који гласе:

„Члан 181а. (Принуда)

Ко другог силом или озбиљном пријетњом принуди да нешто учини или не учини или трпи, ако за поједино кривично дјело није прописана посебна казна, казниће се казном затвора до три године.

Члан 181б. (Психичко насиље)

- (1) Ко злоставља другог или према њему поступа на начин којим се вријеђа људско достојанство и тиме наруши његов психички интегритет, казниће се казном затвора до једне године.
- (2) Ако је дјело из става (1) овог члана почињено према дјетету или према лицу посебно рањивом због теже физичке или душевне сметње или из мржње, или путем информационо – комуникационе технологије, починилац ће се казнити казном затвора од шест мјесеци до пет година.”

Члан 35.

У члану 183. став (3) брише се.

Члан 36.

У члану 189. став (3) мијења се и гласи:

- „(3) Предмети који су били намијењени или употребљени за почињење кривичног дјела из ст. (1) и (2) овог члана и предмети који су настали почињењем тих кривичних дјела одузеће се.”

Став (4) брише се.

Члан 37.

Иза члана 189. додаје се нови члан 189а, који гласи:

„Члан 189а.

(Злоупотреба снимке полно експлицитног садржаја)

- (1) Ко злоупотреби однос повјерења и без пристанка сниманог лица учини доступним трећем лицу снимку полно експлицитног садржаја која је снимљена уз пристанак тог лица за личну употребу и на тај начин повриједи приватност тог лица, казниће се казном затвора до три године.
- (2) Казном из става (1) овог члана казниће се ко употребом рачуналног система или на други начин изради нову или преиначи постојећу снимку полно експлицитног садржаја и ту снимку употреби као праву те тиме повриједи приватност лица на тој снимци.
- (3) Ко кривично дјело из ст. (1) и (2) овог члана почини путем рачуналног система или мреже или на други начин због чега је снимка постала доступна већем броју лица, казниће се казном затвора од шест мјесеци до пет година.
- (4) Снимке и посебне направе којима је почињено кривично дјело из овог члана ће се одузети.“

Члан 38.

Члан 193. мијења се и гласи:

„Члан 193.

(Недозвољено кориштење личних података)

- (1) Ко противно условима одређеним у закону прикупља, обрађује или користи личне податке физичких лица, казниће се казном затвора до једне године.
- (2) Ако кривично дјело из става (1) овог члана почини службено или одговорно лице у вршењу службе или јавних овлашћења казниће се казном затвора до три године.“

Члан 39.

Члан 203. мијења се и гласи:

„Члан 203.

(Силовање)

- (1) Ко с другим лицем без његовог пристанка изврши полни одношај или с њим изједначену полну радњу или наведе друго лице да без свог пристанка с трећим лицем изврши полни одношај или с њим изједначену

полну радњу или да без свог пристанка над самим собом изврши са полним одношајем изједначену полну радњу, казниће се казном затвора од једне до пет година.

- (2) Починилац који је био у отклоњивој заблуди у погледу постојања пристанка из става (1) овог члана, казниће се казном затвора до три године.
- (3) Ко друго лице употребом силе или пријетње да ће директно напасти на његов живот или тијело или на живот или тијело њему блиског лица присили на полни одношај или с њим изједначену полну радњу, на полни одношај или с њим изједначену полну радњу с трећим лицем или да над самим собом изврши полни одношај или с њим изједначену полну радњу, казниће се казном затвора од једне до десет година.
- (4) Ко кривично дјело из става (1) овог члана почини према члану породице или блиском лицу или према лицу посебно рањивом због болести, зависности, трудноће, инвалидитета, теже физичке или душевне сметње или према дјетету старијем од 15 година или на нарочито окрутан или нарочито понижавајући начин или из мржње или заједно с једним или више починиоца при чему је према истом лицу извршено више полних одношаја или с њим изједначених полних радњи или уз употребу оружја или опасног оруђа или ако је силовано лице тешко физички повријеђено или је остало трудно, казниће се казном затвора од три до 12 година.
- (5) Ко кривично дјело из става (3) овог члана почини под околностима из става (4) овог члана, казниће се казном затвора од пет до 15 година.
- (6) Ако је кривичним дјелом из ст. (1) и (3) овог члана проузрокована смрт лица, починилац ће се казнити казном затвора најмање пет година.
- (7) Пристанак из става (1) овог члана постоји ако је лице својом вољом одлучило ступити у полни одношај или с њиме изједначену полну радњу и било је способно донијети и изразити такву одлуку. Сматра се да таквог пристанка нема нарочито ако је полни одношај или с њиме изједначена полна радња извршена уз употребу пријетње, преваре, злоупотребе положаја према лицу које се према починиоцу налази у односу зависности, искориштавања стања лица због којег оно није било способно изразити своје одбијање или над лицем којем је противправно одузета слобода."

Члан 40.

Иза члана 203. додаје се нови члан 203а. који гласи:

„Члан 203а.

(Полно узнемиравање)

- (1) Полно узнемиравање је свако вербално, невербално или физичко нежељено понашање полне природе које има за циљ или стварно представља повреду достојанства лица, које узрокује страх, непријатељско, понижавајуће или увредљиво окружење.
- (2) Ко полно узнемирава друго лице, казниће се казном затвора до једне године.

- (3) Ко дјело из става (2) овог члана почини према лицу која се према њему налази у односу подређености или зависности или које је посебно рањиво због узраста, болести, инвалидитета, трудноће, теже физичке или душевне сметње, члану породице, блиском лицу или из мржње, или путем информационо – комуникационих технологија, казниће се казном затвора од три мјесеца до три године.

Члан 41.

Чл. 204, 205, 206. и 207. бришу се.

Члан 42.

Члан 208. мијења се и гласи:

„Члан 208.

(Блудне радње)

- (1) Ко у случајевима из члана 203. (Силовање) овог закона, када није почињен ни покушај тог кривичног дјела, почини само блудну радњу, казниће се казном затвора од три мјесеца до три године.
- (2) Ко дјело из става (1) овог члана почини према дјетету старијем од 15 година или ако дјело из става (1) овог члана почини сродник по крви у правој линији до било којег степена, у побочној линији закључно с четвртим степеном, очух, маћеха, усвојилац, старалац, наставник, васпитач, љекар, вјерски службеник или друго лице којој је дијете повјерено ради учења, васпитања, чувања, старања или његе, починилац ће се казнити казном затвора од једне године до пет година.“

Члан 43.

Члан 209. брише се.

Члан 44.

Иза члана 210б. додаје се нова глава XIXа и нови чл. 210ц, 210д, 210е, 210ф, 210г, 210х, 210и. и 210ј., који гласе:

„XIXа – ГЛАВА ДЕВЕТНАЕСТ А - КРИВИЧНА ДЈЕЛА ПОЛНОГ ЗЛОСТАВЉАЊА И ИСКОРИШТАВАЊА ДЈЕТЕТА

Члан 210ц.

(Полни одношај с дјететом млађим од 15 година)

- (1) Ко изврши полни одношај или с њим изједначену полну радњу с дјететом млађим од 15 година или га наведе да изврши полни одношај или с њим

изједначену полну радњу с трећим лицем или да над самим собом изврши са полним одношајем изједначену полну радњу, казниће се казном затвора од једне до десет година.

- (2) Ако дјело из става (1) овог члана почини сродник по крви у правој линији до било којег степена, у побочној линији закључно с четвртим степеном, очух, маћеха, усвојилац, старалац, наставник, васпитач, лекар, вјерски службеник или друго лице којем је дијете повјерено ради учења, васпитања, чувања, старања или њега, починилац ће се казнити казном затвора од три до 12 година.
- (3) Ако је дјело из става (1) овог члана почињено употребом силе или пријетње или искориштавањем душевне поремећености или немоћног стања дјетета или на нарочито свиреп или понижавајући начин или од стране више лица или је услјед дјела наступила тешка физичка повреда, тешко нарушавање здравља или трудноћа лица према којем је дјело почињено, починилац ће се казнити казном затвора најмање три године.
- (4) Ако је дјело из става (2) овог члана почињено употребом силе или пријетње или искориштавањем душевне поремећености или немоћног стања дјетета или на нарочито свиреп или понижавајући начин или од стране више лица или је услјед дјела наступила тешка физичка повреда, тешко нарушавање здравља или трудноћа лица према којем је дјело почињено, починилац ће се казнити казном затвора најмање пет година.
- (5) Ако је услјед дјела из ст. (1) до (4) овог члана наступила смрт дјетета, починилац ће се казнити казном затвора најмање десет година.
- (6) Ко над дјететом млађим од 15 година изврши блудну радњу или га наведе да изврши блудну радњу с другим лицем или да над самим собом изврши блудну радњу, казниће се казном затвора од шест мјесеци до пет година.
- (7) Ко под условима из ст. (2) до (4) овог члана над дјететом млађим од 15 година изврши блудну радњу, казниће се казном затвора од једне до осам година.
- (8) Починилац који је био у отклоњивој заблуди у односу на животну доб дјетета из става (1) овог члана, казниће се казном затвора од једне до пет година, а ако је био у отклоњивој заблуди у односу на животну доб дјетета из става (6), казниће се казном затвора од шест мјесеци до три године.
- (9) Неће се казнити починилац за дјело из ст. (1) и (6) овог члана ако разлика у доби између лица која врше полни одношај или с њим изједначену полну радњу није већа од три године.

Члан 210д.

(Полна злоупотреба дјетета старијег од 15 година)

- (1) Сродник по крви у правој линији до било којег степена, у побочној линији закључно с четвртим степеном, очух, маћеха, усвојилац, старалац, наставник, васпитач, лекар, вјерски службеник или друго лице које изврши обљубу или с њом изједначену полну радњу с дјететом које је навршило

15 година које му је повјерено на чување, учење, васпитање, старање или његу или га наведе да изврши полни одношај или с њим изједначену полну радњу с трећим лицем или да над самим собом изврши са полним одношајем изједначену полну радњу, казниће се казном затвора од једне до десет година.

- (2) Казном из става (1) овог члана казниће се и ко изврши обљубу или с њом изједначену полну радњу с дјететом старијим од 15 година, искористивши његову психичку незрелост или лакомисленост или стање немоћи или га наведе да изврши полни одношај или с њим изједначену полну радњу с трећим лицем или да над самим собом изврши са полним одношајем изједначену полну радњу.
- (3) Ко под условима из ст. (1) и (2) изврши блудну радњу, казниће се казном затвора од шест мјесеци до пет година.

Члан 210е.

(Мамљење дјеце за задовољење полних потреба)

- (1) Пунољетно лице које лицу млађем од 15 година, користећи компјутерску мрежу или другу информационо-комуникациону технологију, договори састанак ради вршења обљубе или с њом изједначене полне радње или ради производње порнографског материјала или ради других облика полног искориштавања и која предузме радње да до тог састанка дође, казниће се казном затвора до три године.
- (2) Ко прикупља, даје или преноси податке о лицу млађем од 15 година ради почињења кривичног дјела из става (1) овог члана, казниће се казном затвора до једне године.

Члан 210ф.

(Задовољење похоте пред дјететом)

- (1) Ко пред дјететом млађим од 15 година чини радње намијењене задовољавању властите или туђе похоте или ко наведе дијете млађе од 15 година да пред њим или с другим лицем чини такве радње, казниће се казном затвора од шест мјесеци до три године.
- (2) Ко под околностима из члана 210д. ст. (1) и (2) пред дјететом старијим од 15 година чини радње намијењене задовољавању властите или туђе похоте или ко наведе дијете старије од 15 година да пред њим или пред другим лицем чини такве радње, казниће се казном затвора од три мјесеца до три године.

Члан 210г.
(Навођење дјетета на проституцију)

- (1) Ко ради зараде или друге користи дијете наводи, подстиче или намамљује на пружање сексуалних услуга или на други начин омогући његову предају другоме ради пружања сексуалних услуга или на било који начин учествује у организовању или вођењу пружања сексуалних услуга, а знао је или је био дужан и могао знати да се ради о дјетету, казниће се казном затвора од једне до осам година.
- (2) Ко користи сексуалне услуге дјетета које је навршило 15 година уз давање било какве накнаде или противуслуге, а знао је или је био дужан и могао знати да се ради о дјетету, казниће се казном затвора од шест мјесеци до пет година.
- (3) Ко дјело из става (1) овог члана изврши према више лица, казниће се казном затвора од једне до десет година.
- (4) Ко лице за које је знао или био дужан и могао знати да је дијете, ради зараде силом или пријетњом, обманом, преваром, злоупотребом овлашћења или тешког положаја или односа зависности, присили или наведе на пружање сексуалних услуга или ко користи сексуалне услуге тог дјетета уз наплату, а знао је или је морао и могао знати за наведене околности, казниће се казном затвора од три до 15 година.
- (5) Ко оглашава пружање сексуалних услуга дјетета, казниће се казном затвора од шест мјесеци до пет година.
- (6) Није од значаја за постојање дјела да ли се лице које се наводи, подстиче или намамљује већ раније бавило проституцијом.

Члан 210х.
(Искориштавање дјетета ради порнографије)

- (1) Ко наводи дијете на учествовање у снимању дјечије порнографије или ко организује или омогући снимање дјечије порнографије, казниће се казном затвора од шест мјесеци до пет година.
- (2) Ко сними, произведе, нуди, чини доступним, дистрибуише, шири, увози, извози, прибавља за себе или за другог, продаје, даје, приказује или посједује дјечију порнографију или јој свјесно приступа путем информационо - комуникационих технологија, казниће се казном затвора од једне до осам година.
- (3) Ко употребом силе, пријетњом, обманом, преваром, злоупотребом положаја или тешких прилика дјетета или односа зависности, присили или наведе дијете на снимање дјечије порнографије, казниће се казном затвора од једне до десет година.
- (4) Предмети, уређаји, средства, рачунални програми и подаци намијењени или употребљени за почињење кривичног дјела из ст. (1) до (3) овог члана или који су настали почињењем тих кривичних дјела ће се одузети.

- (5) Дијете се неће казнити за производњу и посједовање порнографског материјала који приказује њега лично или њега и друго дијете ако су они сами тај материјал произвели и посједују га уз пристанак сваког од њих и искључиво за њихову личну употребу.
- (6) Дјечија порнографија у смислу овог члана је материјал који визуелно или на други начин приказује дијете или реално приказано непостојеће дијете или лице које изгледа као дијете у правом или симулираном полно експлицитном понашању или који приказује полне органе дјете у сексуалне сврхе.
- (7) Материјали који имају умјетнички, медицински или научни значај не сматрају се порнографијом у смислу овог члана.

Члан 210и.

(Искориштавање дјетета за порнографске представе)

- (1) Ко наводи дијете на учествовање у порнографским представама, казниће се казном затвора од шест мјесеци до пет година.
- (2) Ко употребом силе, пријетњом, обманом, преваром, злоупотребом положаја или тешких прилика дјетета или односа зависности, присили или наведе дијете да учествује у порнографској представи, казниће се казном затвора од једне до десет година.
- (3) Ко зарађује од порнографских представа у којима учествује дијете или на други начин искориштава дијете за порнографске представе, казниће се казном затвора од једне до 12 година.
- (4) Казном затвора из става (1) овог члана казниће се ко посјеђује порнографску представу ако је знао или је морао и могао знати да у њој учествује дијете.
- (5) Предмети, уређаји, средства, рачунални програми и подаци намијењени или употребљени за почињење кривичног дјела из ст. (1) до (4) овог члана или који су настали почињењем тих кривичних дјела ће се одузети.
- (6) Порнографска представа у смислу овог члана је приказивање уживо или путем информационо-комуникационих технологија правог дјетета или реално приказаног непостојећег дјетета или лица које изгледа као дијете у правом или симулираном полно експлицитном понашању или полних органа правог дјетета, реално приказаног непостојећег дјетета или лица које изгледа као дијете у сексуалне сврхе.

Члан 210ј.

(Упознавање дјетета с порнографијом)

- (1) Ко дјетету млађем од 15 година прода, поклони, прикаже или јавним излагањем посредством рачуналног система, мреже или медија за похрану рачуналних података или других видова комуникације или на други начин учини доступним списе, слике, аудио-визуелни материјал или

друге предмете порнографског садржаја или му прикаже порнографску представу, казниће се казном затвора од шест мјесеци до три године.

- (2) Предмети, уређаји, средства, рачунални програми и подаци намијењени или употребљени за почињење кривичног дјела из става (1) овог члана или који су настали почињењем кривичног дјела ће се одузети.
- (3) Порнографијом у смислу овог члана се сматра материјал који визуелно или на други начин приказује лице у правом или симулираном полно експлицитном понашању или који приказује полне органе људи у сексуалне сврхе.
- (4) Материјали који имају умјетнички, медицински или научни значај не сматрају се порнографијом у смислу овог члана."

Члан 45.

Чл. 211, 212. и 213. бришу се.

Члан 46.

Иза члана 215. додаје се нови члан 215а. који гласи:

"Члан 215а. (Принудно склапање брака)

- (1) Ко употребом силе или пријетњом присили друго лице да закључи брак, казниће се казном затвора од шест мјесеци до пет година.
- (2) Ко ради почињења дјела из става (1) овог члана друго лице потиче да оде у иностранство, казниће се казном затвора до три године.
- (3) Ако је дјело из ст. (1) и (2) овог члана почињено према дјетету, починилац ће се казнити казном затвора од једне до осам година."

Члан 47.

Члан 216. мијења се и гласи:

"Члан 216. (Ванбрачна заједница с дјететом које није навршило 16 година)

- (1) Пунољетно лице које ванбрачно живи с дјететом које није навршило 16 година живота, казниће се казном затвора од три мјесеца до три године.
- (2) Казном из става (1) овог члана казниће се ко дјетету које није навршило 16 година живота омогући ванбрачни живот с другим лицем или га на то наведе, а тиме не чини неко друго кривично дјело за које је прописана тежа казна.
- (3) Ко кривично дјело из става (2) овог члана почини из користољубља, казниће се казном затвора од шест мјесеци до пет година."

Члан 48.

Члан 217. мијења се и гласи:

„Члан 217. (Одузимање дјетета)

- (1) Ко дијете противправно одузме родитељу, усвојоцу, стараоцу или установи којој је повјерено или ко га противправно задржава или спречава да буде с лицем које има то право или ко онемогући извршење извршне одлуке о старању према дјетету, казниће се казном затвора до три године.
- (2) Ако је кривичним дјелом из става (1) овог члана дијете напустило територију Босне и Херцеговине, починилац ће се казнити казном затвора од три мјесеца до пет година.
- (3) Починилац који добровољно преда дијете, може се ослободити казне."

Члан 49.

У члану 218. ријечи: „три мјесеца до три године" замјењују се ријечима: „шест мјесеци до пет година".

Члан 50.

Члан 219. мијења се и гласи:

„Члан 219. (Запуштање или злостављање дјетета)

- (1) Родитељ, усвојилац, старалац или друго лице које грубо занемарује своје функције збрињавања или одгоја дјетета, казниће се казном затвора од три мјесеца до три године.
- (2) Казном из става (1) овог члана казниће се родитељ, усвојилац, старалац или друго лице које злостави дијете, присили га на рад који не одговара његовој животној доби, или на претјерани рад, или на просјачење, или га из користољубља наводи на понашање које је штетно за његов развој.
- (3) Ако је кривичним дјелом из ст. (1) и (2) овог члана дијете тешко физички повријеђено или му је тешко нарушено здравље или се због кривичног дјела из ст. (1) или (2) овог члана дијете одало просјачењу, проституцији или другим облицима асоцијалног понашања или деликвенцији, починилац ће се казнити казном затвора од три мјесеца до пет година."

Члан 51.

Иза члана 219. додаје се нови члан 219а. који гласи:

„Члан 219а. (Повреда приватности дјетета)

- (1) Ко изнесе или пренесе нешто из личног или породичног живота дјетета или супротно прописима објави дјететову фотографију или открије идентитет дјетета и тиме код дјетета створи стање узнемирености или га изложи

- порузи вршњака или других лица или на неки други начин угрози добробит дјетета, казниће се новчаном казном или казном затвора до једне године.
- (2) Ко дјело из става (1) овог члана изврши путем информационо – комуникационе технологије, на јавном скупу или на други начин, због чега је оно постало приступачно већем броју лица, казниће се новчаном казном или казном затвора до три године.
- (3) Ко дјело из ст. (1) и (2) овог члана почини као службено лице или у обављању професионалне дјелатности, казниће се новчаном казном или казном затвора до три године."

Члан 52.

У члану 220. ријечи: „три године“ замјењују се ријечима: „пет година“.

Члан 53.

Члан 222. мијења се и гласи:

„Члан 222. (Насиље у породици)

- (1) Ко физичким, сексуалним, психичким или економским насиљем угрожава мир, физичку, сексуалну, психичку или економску цјеловитост члана своје породице или домаћинства или блиског лица, независно од тога да ли починилац дијели или је дијелио домаћинство са жртвом, казниће се са казном затвора до три године.
- (2) Ако је при почињењу кривичног дјела из става (1) овог члана употребљено оружје, опасно оруђе или друго средство прикладно тешко повриједити тијело или нарушити здравље, починилац ће се казнити казном затвора од три мјесеца до три године.
- (3) Ако је кривичним дјелом из ст. (1) и (2) овог члана, члан породице или домаћинства или блиско лице тешко физички повријеђено или јој је здравље тешко нарушено или ако је кривично дјело из ст. (1) и (2) овог члана почињено према дјетету, починилац ће се казнити казном затвора од једне до пет година.
- (4) Ако је кривичним дјелом из ст. (1) до (3) овог члана проузрокована смрт члана породице или домаћинства или блиског лица, починилац ће се казнити казном затвора од три до 15 година."

Члан 54.

Иза члана 222. додаје се нови члан 222а. који гласи:

„Члан 222а. (Родоскврнуће)

- (1) Ко изврши полни одношај или с њим изједначену полну радњу с крвним сродником у правој линији или с братом или сестром, казниће се новчаном казном или казном затвора од три мјесеца до три године.

- (2) Ко дјело из става (1) овог члана почини с дјететом, казниће се казном затвора од једне до десет година."

Члан 55.

У члану 224. ријеч „малољетника“ замјењује се ријечју „дјетета“.

Члан 56.

У члану 231. став (5) ријечи: „умрле малољетне“ замјењују се ријечима: „умрлог дјетета или умрле“.

Члан 57.

Члан 237. мијења се и гласи:

„Члан 237.
(Служење алкохолних пића дјетету)

Ко у угоститељском објекту или другом објекту у којем се продају алкохолна пића послужи дјетету жестоко алкохолно пиће или га послужи другим алкохолним пићем у количинама које могу изазвати пијанство дјетета, казниће се новчаном казном или казном затвора до шест мјесеци."

Члан 58.

У члану 239. став (2) ријеч „малољетнику“ брише се.

Члан 59.

У члану 345. став (4) ријечи: „или малољетнику“ бришу се.

Члан 60.

Иза члана 353. додаје се нови члан 353а. који гласи:

„Члан 353а.
(Кршење забране утврђене мјером безбједности)

Ко прекрши забрану утврђену мјером безбједности изреченом правоснажном судском одлуком, казниће се новчаном казном или казном затвора до три године."

Члан 61.

Иза члана 359а. додаје се нови члан 359б. који гласи:

„359б.

(Присила према здравственом раднику)

- (1) Ко доктора медицине, доктора стоматологије или другог здравственог радника који здравствену дјелатност обавља као јавну службу силом или пријетњом да ће директно употребити силу спријечи у обављању његове здравствене дјелатности или га присили на извршење поступка или интервенције који нису у складу с правилима медицинске струке или етике, казниће се казном затвора до три године.
- (2) Ако је кривичним дјелом из става (1) овог члана доведен у опасност живот или тијело доктора медицине, доктора стоматологије или другог здравственог радника или му је нанесена физичка повреда или је употребљено оружје или опасно оруђе, починилац ће се казнити казном затвора од шест мјесеци до пет година.
- (3) Ако је починилац кривичног дјела из ст. (1) и (2) овог члана био изазван противзаконитим или грубим понашањем доктора медицине, доктора стоматологије или другог здравственог радника може се ослободити од казне.“

Члан 62.

(Пречишћени текст Кривичног закона Федерације Босне и Херцеговине)

Овлашћују се Законодавно – правна комисија Представничког дома и Законодавно – правна комисија Дома народа Парламента Федерације Босне и Херцеговине да утврде Пречишћени текст Кривичног закона Федерације Босне и Херцеговине у року од шест мјесеци од дана ступања на снагу овог закона.

Члан 63.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеним новинама Федерације БиХ“.

О Б Р А З Л О Ж Е Њ Е
ПРИЈЕДЛОГА ЗАКОНА О ИЗМЈЕНАМА И ДОПУНАМА КРИВИЧНОГ ЗАКОНА
ФЕДЕРАЦИЈЕ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

I – УСТАВНИ ОСНОВ

Уставноправни основ за доношење овог закона садржан је у одредбама члана IV. А. 20. (1) д) Устава Федерације Босне и Херцеговине. Наиме, према одредбама члана IV. А. 20. (1) д) Устава Федерације БиХ, Парламент Федерације БиХ надлежан је за доношење закона о вршењу функције федералне власти, из чега произилази да наведена одредба представља уставноправни основ за његово доношење.

II – РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Конвенција Савјета Европе о спречавању и борби против насиља над женама и насиља у породици ("Службени гласник БиХ – Међународни уговори", број 19/13) је усвојена 11. маја 2011. године у Истанбулу, Република Турска. Наиме, након низа препорука Савјета Европе о забрани дискриминације на основу пола и заштити од насиља које су имале за циљ постављање заједничких циљева и минимума заједничких стандарда за државе чланице, али нису имале правно обавезујући ефект, Конвенција представља први правно обавезујући акт Савјета Европе у области спречавања и борбе против насиља над женама. Овај акт не мора бити директно примјењив у државама потписницама, али захтијева посебно прилагођавање законских и институционалних оквира држава потписница ради њене успешне имплементације. Босна и Херцеговина је 07. новембра 2013. године постала 6. земља чланица Савјета Европе која је ратификовала Конвенцију, чиме се обавезала на предузимање законодавних и других мјера ради обезбјеђења правног, институционалног и организационог оквира за превенцију насиља према женама, заштиту жртава насиља те кажњавање починиоца насиља.

Конвенцију Савјета Европе о заштити дјеце од сексуалног искориштавања и сексуалне злоупотребе је усвојена дана 25.10.2007. године у Ланзароту, Краљевина Шпанија. Конвенција је у Босни и Херцеговини ступила на снагу 01.03.2013. године. Сврха ове Конвенције је спријечити и сузбијати сексуално искориштавање и сексуалну злоупотребу дјеце, заштитити права дјеце жртава сексуалног искориштавања и сексуалне злоупотребе и унаприједити националну и међународну сарадњу против сексуалног искориштавања и злоупотребе дјеце. Сексуално искориштавање и сексуално злостављање су међу најтежим облицима насиља над дјецом. Процијењено је да је једно од пет дјеце жртва неког облика сексуалног насиља у Европи и у око 80% случајева злостављач је неко кога дијете добро зна. Сексуално насиље над дјецом може се јавити у различитим облицима: сексуално злостављање у породици или у кругу оних којима дијете вјерује, сексуално злостављање кроз проституцију или садржаје који приказују сексуално злостављање, сексуално злостављање потпомогнуто интернетом, или сексуални напади вршњака. Конвенција представља велики искорак када је у питању превенција сексуалног насиља над дјецом.

Надограђујући се на постојеће међународне и регионалне правне стандарде, Конвенција их проширује како би се обухватила и криминализовала сва сексуална кривична дјела извршена над дјецом, без обзира да ли се та дјела врше ради зараде или не.

Европски парламент и Савјет Европске уније, узимајући у обзир приједлог Европске комисије, дана 14. маја 2024. године, усвојили су Директиву (ЕУ) 2024/1385 Европског парламента и Савјета од 14. маја 2024. године о сузбијању насиља према женама и насиља у породици (СЛ Л2024/1385).

Обзиром да након ратификације Конвенције Савјета Европе о спречавању и борби против насиља над женама и насиља у породици и Конвенције Савјета Европе о заштити дјете од сексуалног искориштавања и сексуалне злоупотребе, предметне конвенције нису биле инкорпорисане у кривично законодавство Федерације Босне и Херцеговине, а цијенећи чињеницу да је у међувремену усвојена и Директива (ЕУ) 2024/1385 Европског парламента и Савјета од 14. маја 2024. године о сузбијању насиља према женама и насиља у породици (СЛ Л2024/1385), приступило се изради свеобухватних измјена и допуна Кривичног закона Федерације Босне и Херцеговине с циљем унапређења заштите дјете, жена и породице као језгре друштва, те ради усклађивања кривичног законодавства с европском правном стечевином.

Дана 27.04.2022. године, на 32. редовној сједници Представничког дома Парламента Федерације Босне и Херцеговине, усвојен је Нацрт закона о измјенама и допунама Кривичног закона Федерације Босне и Херцеговине. Дана 21.07.2022. године, на наставку 19. сједнице, Дом народа Парламента Федерације Босне и Херцеговине усвојио је Нацрт закона о измјенама и допунама Кривичног закона Федерације Босне и Херцеговине. У складу са наведеним, федерални министар правде организовао је и провео јавну расправу.

Приликом израде овог закона, обрађивач је имао у виду закључак Парламента Федерације Босне и Херцеговине, те Владе Федерације Босне и Херцеговине којим је наложено да се приликом израде овог закона поштри казнена политика у кривичном законодавству Федерације Босне и Херцеговине.

У процесу јавне расправе пристигао је велики број коментара и сугестија за измјену Кривичног закона Федерације Босне и Херцеговине које је разматрала експертна радна група. Велик допринос у изради Закона дала је др.сц. Љиља Филиповић, предсједница Кривичног одјељења Врховног суда Федерације Босне и Херцеговине.

„Ја бих у ЕУ“, удружење „Дигнитет“ и организација „Глас жене“ Бихаћ, које финансира Европска унија, доставили су приједлог за измјену Кривичног закона Федерације БиХ на начин да се изврши криминализација фемцида. Експертна радна група је одбила овај приједлог сматрајући да важећи члан 166. Кривичног закона Федерације БиХ пружа довољну заштиту за процесуисање кривичног дјела убиства жене, обзиром да се исто квалификује као убиство из мржње што даје судовима у Федерацији БиХ могућност за изрицање већих казни. Проблем у предложеној инкриминацији фемцида као посебног дјела лежи у отежаној могућности доказивања, обзиром да би у том случају надлежни тужилац требао

доказати да је починилац фемицида извршио убиство жене само зато што је жена.

У сваком случају, за увођење посебног кривичног дјела фемицида потребно је провести свеобухватну расправу у коју би била укључена шира друштвена заједница.

Коментар је доставила и експертица др. Дубравка Шимоновић, консултантница коју је ангажирао UN Women, која сматра да је текст Закона усклађен са одредбама Истанбулске конвенције, Ланзарот конвенције, те да је исти уважао препоруке Grevio-а и UN Women. Претходно, консултантница је доставила неколико детаљно урађених анализа с приједлозима за унапређење Нацрта закона и одржала неколико радно – консултативних састанака с члановима експертне радне групе.

Посланица у Представничком дому Парламента Федерације БиХ, Лана Прлић, у сарадњи са UNFPA (United Nations Population Fund) доставила је коментаре на Нацрт закона о измјенама и допунама Кривичног закона Федерације и предложила да се додају нове инкриминације и ново кривично дјело неовлаштено објављивање и приказивање туђег списка, портрета и снимка, што је уз мање модификације и уважено уз напомену да је и у дијелу Закона којим се дефинишу појмови уведен и нови појам информационо-комуникационе технологије. Посланица Лана Прлић претходно је доставила и сугестије од 17.05.2022. године, у којим предлаже да се казна затвора изречена за кривично дјело полне слободе и морала као и кривично дјело против брака, породице и младежи, која су почињена на штету дјетета, не могу замијенити новчаном казном, што је уз корекције и додатно прецизирање и прихваћено.

Препоруке је доставио и Гендер центар Федерације БиХ које су детаљно разматране и већим дијелом усвојене, а посебно у дијелу санкција које су прописане, на начин да буду дјелотворне, пропорционалне и одвраћајуће од чињења кривичних дјела.

Иницијативу је доставило и удружење „ПРОИ“ из Сарајева те предлаже да се у складу са одредбама Истанбулске конвенције уведе кривично дјело прогањања, односно ухођења што је уз модификације предложене одредбе и прихваћено, како то налаже и сама Конвенција.

Приликом израде овог закона експертна радна група имала је у виду и закључке Градског вијећа Градачац, Градског вијећа Града Сарајева, Градског вијећа Града Зеница и Градског вијећа Града Тузла којима се, у битном, тражи ригорозније и оштрије процесуирање случајева насиља према женама, родно заснованог насиља, насиља у породици и фемицида.

Допринос је доставила и „Женска мрежа БиХ“ у облику јединственог документа са приједлозима за унапређење Кривичног закона Федерације БиХ који су већим дијелом уз модификације и прилагодбу уважени, нарочито у дијелу дефинисања информационо-комуникационих технологија.

Посланик у Представничком дому Парламента Федерације БиХ Дамир Никшић, доставио је приједлог да се Кривични закон Федерације БиХ измијени на начин да се уведе кривично дјело прогањања које ће укључивати и cyber простор што

је и уважено обзиром на редефинисање кривичног дјела прогањања у члану 30. овог закона и дефинисање појма информационо-комуникационих технологија.

„Женска заговарачка група“ доставила је коментаре на Нацрт закона о измјенама и допунама Кривичног закона Федерације БиХ, у којем такође предлажу да се за кривична дјела против полне слободе и морала, као и за кривично дјело против брака, породице и младежи која су почињена на штету дјетета не могу замијенити новчаном казном што је такође усвојено уз одговарајуће корекције. Предлаже се увођење мјере безбједности забране приступа интернету, што експертна радна група није прихватила обзиром на немогућност контролисања провођења такве мјере и свеприсутност и широку доступност интернета. Међутим уведене су нове мјере безбједности, забрана приближавања и комуникације са жртвом и удаљење из домаћинства.

Допринос јавној расправи доставио је и „Центар женских права“ из Зенице који предлаже увођење појма информационо-комуникационих технологија, што је и прихваћено, те измјену члана 193. важећег закона којим се предлаже интервенција у кривично дјело неовлашћено коришћење личних података, што је разматрано и уз корекције прихваћено. Такође, предлаже се допуна члана 222. насиље у породици на начин да се у ставу (1) дода и наметљиво понашање, што није прихваћено, те је предложена потпуна редефиниција кривичног дјела насиља у породици којом се подиже степен заштите породице, како кроз инкриминацију самог дјела тако и путем кривичних санкција које су оштрије.

„Сарајевски отворени центар“ доставио је приједлог да се у предложеном члану којим се дефинише кривично дјело силовања, брише одредба којом се предвиђа кажњавање починиоца који је био у отклоњивој заблуди у погледу пристанка. Овај приједлог је свеобухватно разматран и о истом је проведена стручна дискусија међу члановима радне групе, те је донесен закључак да се исти одбије као неоснован уз уважавање аргументације да исти код лица која се не баве кривичним правом може створити забуну у тумачењу. Наиме, прописивањем отклоњиве заблуде у кривично дјело силовања додатно се пооштрава и додатно штити жртва силовања, јер уколико отклоњива заблуда не би била прописана иста се не би и кажњавала. Према томе прописивањем отклоњиве заблуде у ставу (2) члана 203. којим је прописано кривично дјело силовања, подиже се степен одговорности починиоца овог кривичног дјела и сужава простор за његово ослобађање од кривичне одговорности.

Коментаре на Нацрт закона о измјенама и допунама Кривичног закона Федерације Босне и Херцеговине доставио је посланик у Представничком дому Парламента Федерације БиХ, Деннис Гратз, који предлаже интервенцију у 65 чланова Кривичног закона Федерације БиХ, о чему се Влада Федерације Босне и Херцеговине детаљно очитовала мишљењем које је утврдила на 25. сједници одржаној 09.01.2024. године. Између осталог, предлаже се увођење казне доживотног затвора и пооштравање казнене политике. Када је ријеч о увођењу казне доживотног затвора, Влада Федерације Босне и Херцеговине је утврдила мишљење према којем увођење института казне доживотног затвора не би било у супротности са Европском конвенцијом о људским правима, (стајалиште Европског суда о људским правима изражено у предмету Боден против Француске), што подразумијева провођење свеобухватне јавне расправе, што није сврсисходно радити у овом тренутку обзиром да је ријеч о припреми текста

Закона за друго читање, док је у односу на приједлог не само посланика Гратза већ и цјелокупног Парламента Федерације БиХ који се односи на поштравање казнене политике, Влада Федерације Босне и Херцеговине дала јасно опредјељење и донијела закључак којим је обавезала обрађивача, односно Федерално министарство правде, да за кривична дјела која су предвиђена овим законом поштри санкције, што је обрађивач и учинио.

III – УСКЛАЂЕНОСТ ПРОПИСА С ЕВРОПСКИМ ЗАКОНОДАВСТВОМ

Приликом израде Закона о измјенама и допунама Кривичног закона Федерације Босне и Херцеговине, Федерално министарство правде је имало у виду Уредбу о Уреду Владе Федерације БиХ за законодавство и усклађеност с прописима Европске уније („Службене новине Федерације БиХ“, бр. 26/20 и 76/20) и Уредбу о поступку усклађивања законодавства Федерације БиХ с правном стечевином Европске уније („Службене новине Федерације БиХ“, број 98/16) и у том смислу је извршило анализу европске правне стечевине. У складу са наведеним, Закон је усклађен с Конвенцијом Савјета Европе о спречавању и борби против насиља над женама и насиља у породици и Конвенцијом Савјета Европе о заштити дјете од сексуалног искориштавања и сексуалне злоупотребе, те Директивом (ЕУ) 2024/1385 Европског парламента и Савјета од 14. маја 2024. године о сузбијању насиља према женама и насиља у породици (СЛ Л2024/1385).

IV – ОБРАЗЛОЖЕЊЕ ПРЕДЛОЖЕНИХ ЗАКОНСКИХ РЈЕШЕЊА

Чланом 1. овог закона јасно се наводи да се у кривично законодавство Федерације Босне и Херцеговине дјелимично преузима Директива (ЕУ) 2024/1385 Европског парламента и Савјета од 14. маја 2024. године о сузбијању насиља према женама и насиља у породици (СЛ Л2024/1385).

Чланом 2. овог закона мијења се члан 2. став (12) и прописује да је дијете лице које није навршило 18 година живота, док се измијењеним ставом (13) прописује да је млађе пунољетно лице оно лице које је у вријеме почињења кривичног дјела навршило 18, а није навршило 21 годину живота, чиме се врши усклађивање с чланом 3. Конвенције Савјета Европе о заштити дјете од сексуалног искориштавања и сексуалне злоупотребе. Уводи се нова дефиниција чланова породице, дефиниција блиског лица, те дефиниција животног партнера. Ставом (15) прописано је да су чланови породице брачни или бивши брачни партнер и њихова дјеца или дјеца сваког од њих, ванбрачни партнери или бивши ванбрачни партнери и њихова дјеца или дјеца сваког од њих, крвни сродници и сродници из односа потпуног усвојења у правој линији без ограничења, а у побочној линији закључно са четвртим степеном, очух, маћеха, усвојеник и усвојилац из односа непотпуног усвојења, сродници по тазбини закључно с другим степеном без обзира на чињеницу да је брачна заједница престала, лица која везује однос старатељства и удомитељства, лица која живе или су живјеле у истом домаћинству без обзира на сродство, лица која имају заједничко дијете или је

дијете зачето иако никада нису живјела у истом домаћинству, независно од тога да ли починилац дијели или је дијелио домаћинство са жртвом.

Ставом (16) дефинисано је да су блиска лица чланови породице, те животни партнер, бивши животни партнер, садашњи или бивши животни партнер у емотивној или интимној вези, независно од тога да ли починилац дијели или је дијелио домаћинство са жртвом, док је ставом (17) дефинисано да је животни партнер лице које с другим лицем живи у заједници која има трајнији карактер. Наведене дефиниције су промијењене у односу на Нацрт закона, те се истима проширује обухват, односно круг људи на које се односи дефиниција, те се истима врши усклађивање с другим законима и међународним документима. Ставом 39. уводи се нови појам у кривично законодавство Федерације Босне и Херцеговине, информационо – комуникационе технологије, које се дефинишу као поступци, методе, електронска средства и програми који омогућавају прикупљање, чување, обраду, управљање, пренос и презентацију компјутерских података и информација у електронском облику, као и мрежна комуникациона опрема која омогућава остваривање комуникације, тражење, слање, примање и приступање компјутерским подацима и информацијама у електронском облику, ставом (40) дефинисано је да насиље представља кршење људских права и означава сва дјела насиља која имају за посљедицу или ће вјероватно имати за посљедицу физичку, сексуалну, психичку или економску штету или патњу, укључујући пријетње таквим дјелима, присилу или намјерно одузимање слободе, било да се појављују у јавном или приватном животу. Ставом (41) дефинисано је да родно засновано насиље према женама подразумева насиље усмјерено на жену због тога што је жена или које несразмјерно погађа жене, при чему је експлицитно прописано да ће суд родно засновано насиље узети као отежавајућу околност ако овим законом није изричито прописано теже кажњавање. Ставом (42) одређено је да појам женског лица укључује и женска лица млађа од 18 година.

Чланом 3. овог закона врши се измјена назива члана 9. и исти се усаглашава са садржајем истог, обзиром да се кривично законодавство у Федерацији Босне и Херцеговине не примјењује према дјетету које у вријеме почињења кривичног дјела није навршило 14 година живота.

Чланом 4. овог закона мијења се члан 10. важећег закона, те се прописује да се овај закон, ако посебним законом није другачије прописано, примјењује према лицу које је у вријеме почињења кривичног дјела старије од 14 година и према млађим пунољетним лицима.

Чланом 5. овог закона прописује се да одредбе општег дијела овог закона примјењују према дјечи старијој од 14 година и млађим пунољетним лицима, осим ако посебним законом није другачије прописано.

Чланом 6. овог закона врши се интервенција у члан 16. којим је прописан ток и прекид застарјелости кривичног гоњења, те се врши усклађивање с Конвенцијом Савјета Европе о заштити дјеце од сексуалног искориштавања и сексуалне злоупотребе на начин да се прописује да за кривична дјела трговине људима и организоване трговине људима, кривична дјела против полне слободе и морала, кривична дјела полног злостављања и искориштавања дјетета, и кривична дјела против брака, породице и младежи почињења на штету дјетета, застарјелост кривичног гоњења почиње тећи од пунољетства жртве, што представља додатан инструмент за заштиту жртве и гаранцију кривичног прогона починилаца ових кривичних дјела.

Чланом 7. овог закона у члану 41. којим се прописују врсте казни (казна затвора, казна дуготрајног затвора и новчана казна), додаје се нови став (2) те се прописује да се починиоцу кривичног дјела из користољубља новчана казна може изрећи као споредна и када није прописана законом или када је прописано да ће се починилац казнити казном затвора или новчаном казном, а суд као главну изрекне казну затвора.

Чланом 8. овог закона врши се интервенција у члан 43. став (3), те се прописује да се казна затвора, која не може бити краћа од 30 дана нити дужа од 20 година, не може изрећи дјеци старијој од 14 година. Прописује се да се дјеци старијој од 14 година може изрећи казна малољетничког затвора под условима прописаним посебним законом, чиме се овај члан усклађује са Законом о заштити и поступању с дјецом и малољетницима у кривичном поступку.

Чланом 9. овог закона врши се интервенција у члан 43а. став (2) закона, те се прописује да се казна затвора замјењује новчаном казном тако што се сваки дан изречене казне затвора изједначаје са 150 KM ако се новчана казна утврђује у одређеном износу, умјесто досадашњих 100 KM.

Такође, у члану 43а. иза става (3) додаје се нови став (4) којим се прописује да се казна затвора изречена у трајању до једне године не може замијенити новчаном казном за кривична дјела против уставног поретка Федерације, трговине људима и организоване трговине људима, кривична дјела против полне слободе и морала, кривична дјела полног злостављања и искориштавања дјетета, те кривична дјела против брака, породице и младежи, чиме се знатно пооштрава казнена политика у Федерацији и шаље јасна порука починиоцима ових дјела.

Чланом 10. овог закона врши се интервенција у члан 43ц. став (4), те се прописује да се лицима осуђенима за кривична дјела против брака, породице и омладине не може одредити извршење казне затвора са електронским надзором. Наведеном интервенцијом, такође јасно се пооштрава казнена политика у

Федерацији и укидају повластице за починиоце кривичних дјела против брака, породице и младежи.

Чланом 11. овог закона врши се интервенција у члан 47. став (3), те се прописује да најнижи износ новчане казне не може бити мањи од 1000 КМ, умјесто досадашњих 500 КМ.

Чланом 12. овог закона врши се интервенција у члан 48. став (3), те се врши интервенција у институт замјене новчане казне тако што ће се за сваких започетих 150 КМ новчане казне одредити један дан затвора, умјесто досадашњих 100 КМ.

Чланом 13. овог закона у члан 49. уводи се нови став (2) којим се прописују општа правила за одмјеравање казне, те се прописује да се код одмјеравања казне за кривична дјела против живота и тијела, трговине људима и организоване трговине људима, кривична дјела против полне слободе и морала, кривична дјела полног злостављања и искориштавања дјетета и кривична дјела против брака, породице и младежи, не могу узети као олакшавајуће околности култура, обичаји, религија, традиција и такозвана част.

Чланом 14. овог закона врши се интервенција у члан 51. став (1) тачка е) те се прописује да суд може ублажити казну за кривично дјело за које је прописана казна затвора до једне године на казну затвора у трајању до 30 дана. Такође, прописује се да ако је за кривично дјело прописана новчана казна с назнаком најмање мјере, казна се може ублажити до пет дневних износа, а ако се изриче у одређеном износу до 1000 КМ.

Чланом 15. овог закона у члану 54. став (5) врши се техничко усклађивање на начин да се иза ријечи „јединствену казну“ додаје ријеч: „затвора“.

Чланом 16. овог закона врши се интервенција у члан 57. став (3) важећег Закона, те се прописује да се при сваком урачунавању изједначава дан притвора, дан лишења слободе, дан малољетничког затвора, дан затвора, дан дуготрајног затвора и износ од 150 КМ, умјесто досадашњих 100 КМ.

Чланом 17. овог закона врши се интервенција у члан 71. важећег закона, те се уводе нове мјере безбједности: забрана приближавања и комуникације са жртвом и удаљење из домаћинства.

Чланом 18. овог закона Кривични закон Федерације БиХ допуњује се са новим чл. 78а. и 78б. којима се дефинишу нове мјере безбједности: мјера безбједности забране приближавања и комуникације са жртвом и мјера безбједности удаљења из домаћинства. Починиоцу кривичног дјела против живота и тијела, кривичног дјела против полне слободе и морала, кривичног дјела полног злостављања и

искориштавања дјетета, кривичног дјела против брака, породице и младежи као и кривичног дјела ухођења, може се изрећи мјера безбједности забране приближавања и комуникације са жртвом, ако постоји опасност да би починилац могао поновити такво кривично дјело. Мјера безбједности забране приближавања и комуникације са жртвом укључује забрану приближавања жртви на одређеној удаљености, забрану приступа у простор око мјеста становања или мјеста рада жртве, као и забрану узнемиравања или комуникације са жртвом, било путем информационо – комуникационих технологија, које су овим законом уведене као нови појам, или на други начин. Мјеру безбједности удаљења из домаћинства суд може изрећи починиоцу кривичног дјела против живота и дијела, кривичног дјела против полне слободе и морала, кривичног дјела полног злостављања и искориштавања дјетета, кривичног дјела против брака, породице и младежи, ако постоји опасност да би починилац могао поново починити кривично дјело према члану домаћинства. Обје мјере безбједности не могу бити краће од шест мјесеци нити дуже од пет година.

Чланом 19. брише се Глава X – ПРАВИЛА О ВАСПИТНИМ ПРЕПОРУКАМА, О ВАСПИТНИМ МЈЕРАМА И О КАЖЊАВАЊУ МАЛОЉЕТНИКА, односно чл. 79. до 109., обзиром да је на снагу ступио Закон о заштити и поступању с дјецом и малољетницима у кривичном поступку.

Чланом 20. овог закона врши се термилошко усклађивање.

Чланом 21. овог закона врши се интервенција на члан 112. тако што се став (1) мијења те се прописује да лице које је осуђено на казну затвора, или казну дуготрајног затвора, које је способна за рад, може радити уколико на то пристане.

Чланом 22. овог закона врши се интервенција у члан 113. закона којим се прописује извршење казне малољетничког затвора, те се прописује да се према лицу које је навршило 16 година, казна малољетничког затвора извршава у посебним казнено – поправним установама за малољетнике. Према лицу које је навршило 18 година живота, али није навршило 23 године живота, казна малољетничког затвора се извршава у посебним установама за млађа пунољетна лица или у посебном одјељењу установе у којој се казна извршава према пунољетним лицима, при чему се обезбјеђује да не дођу у контакт са старијим затвореницима. Према лицу које је навршило 23 године живота прије краја издржавања казне, остатак казне се извршава у казнено – поправној установи за одрасле.

Чланом 23. овог закона врши се интервенција у члан 121. став (1), те се институт рехабилитације термилошки усклађује.

Чланом 24. овог закона врши се интервенција на члан 125. став (4) те се прописује да се осуда на казну дуготрајног затвора и осуда због кривичних дјела

полног злостављања и искориштавања дјетета, те кривичних дјела трговина људима и организована трговина људима почињених на штету дјетета, не брише. У односу на нацрт Закона, проширен је круг дјела за која се казна не брише на кривична дјела трговине људима и организоване трговине људима почињених на штету дјетета.

Чланом 25. овог закона врши се интервенција на члан 166. став (2) те се прописује да ће се казном затвора најмање десет година или казном дуготрајног затвора казнити онај ко усмрти члана породице или блиско лице које је претходно злостављао и ко усмрти дијете или трудну жену, чиме се врши усклађивање с чланом 35. Истанбулске конвенције.

Чланом 26. овог закона уводи се ново кривично дјело Тешко убиство женског лица, чиме се у кривично законодавство Федерације Босне и Херцеговине уводи посебно кривично дјело убиства женског лица и подиже степен заштите жене као рањиве категорије становништва. Увођењем посебног кривичног дјела, законодавац у Федерацији БиХ шаље јасну друштвену поруку о важности жене у босанско-херцеговачком друштву и истовремено поруку о нултој толеранцији према насиљу према женама. Ставом (1) прописано је да ће се казном затвора од 10 година или казном дуготрајног затвора казнити ко почини родно засновано убиство женског лица, док је ставом (2) прописано да ће се приликом утврђивања кривичног дјела родно заснованог убиства женског лица узети у обзир да је дјело почињено према блиском лицу, лицу које је починилац већ раније злостављао, рањивом лицу, лицу које се налази у односу подређености или зависности, или је дјело почињено у околностима полног насиља или због односа који жене ставља у неравноправан положај или да постоје друге околности које упућују да се ради о родно заносаном насиљу. Увођењем овог кривичног дјела, законодавство Федерације Босне и Херцеговине сврстава се у неколицину законодавстава у Европи које тешко убиство жене третирају као посебно кривично дјело.

Чланом 27. овог закона врши се интервенција у члан 170. став (1) којим се прописује кривично дјело учествовања у самоубиству, те се прописује да ће се казном затвора од шест мјесеци до пет година казнити ко наведе другог на самоубиство или му помогне у самоубиству па оно буде почињено или покушано. Ставом (2) прописује се да ће се починилац, уколико предметно дјело почини према дјетету које је навршило 14 година или према лицу чија је способност схваћања значења свог дјела или управљања својим поступцима битно смањена, казнити казном затвора од једне до десет година. Такође, ставом (3) се прописује да ће се починилац који почини дјело из става (1) овог члана према дјетету које није навршило 14 година или према лицу које није могао схватити значај свог дјела или управљати својим поступцима, казнити у складу са чланом 166. (Убиство) став (1) овога закона. Ставом (4) предметног члана прописује се да ће се казном затвора од шест мјесеци до три године казнити ко окрутно или

нечовјечно поступа с лицем које се према њему налази у односу какве подређености или зависности и тиме из нехата изазове самоубиство или покушај самоубиства тог лица.

Чланом 28. овог закона врши се интервенција у члан 171., те се кривично дјело противправног прекида трудноће усклађује с чл. 39. и 46. Истанбулске конвенције.

Чланом 29. овог закона врши се измјена члана 172. којим се прописује кривично дјело тешке физичке повреде. Ставом (1) прописује се да ко другога тешко физички повриједи или му здравље тешко наруши, да ће се казнити казном затвора од шест мјесеци до пет година. Ко другог физички повриједи или му здравље наруши тако тешко да је због тога доведен у опасност живот повријеђеног или је уништен или трајно и у знатној мјери ослабљен који важан дио његова тијела или који важан орган или је проузрокована трајна неспособност за рад повријеђеног или трајно и тешко нарушење његовог здравља или унакаженост, казниће се казном затвора од једне до осам година. Ставом (3) прописано је да ако повријеђени умре због наведених повреда, починилац ће се казнити казном затвора од двије до 12 година. Ако су наведена кривична дјела почињена према дјетету или трудној жени или члану породице или блиском лицу или према лицу које је посебно рањиво због теже физичке или душевне сметње или из мржње, законодавац предвиђа казну затвора од једне до осам година (за дјело из става 1), од двије до десет година (за дјело из става 2) и од три до 15 година (за дјело из става 3).

Ставом (5), прописује се да ко кривично дјело из ст. (1) и (2) почини из нехата, казниће се казном затвора до три године, а ко кривично дјело из ст. (1) до (3) почини на мах, доведен без своје кривице у јаку раздраженост или препаст нападом, злостављањем или тешким вријеђањем од повријеђеног, казниће се за кривично дјело из ст. (1) и (2) казном затвора до три године, а за кривично дјело из става (3) казном затвора од шест мјесеци до пет година.

Чланом 30. овог закона врши се интервенција у члан 173. став (2) те се уводи квалификована околност за починиоца кривичног дјела лака физичка повреда уколико исто почини према члану породици или блиском лицу, према дјетету или трудној жени, лицу које је посебно рањиво због његове теже физичке или душевне сметње или из мржње. Предметним чланом брише се став (3) и могућност изрицања судске опомене.

Чланом 31. овог закона додају се нови чл. 173а. Сакаћење женских полних органа и 173б. Принудна стерилизација чиме се врши усклађивање предметног закона са чл. 38., 39. и 46. Истанбулске конвенције.

Чланом 32. овог закона додаје се нови члан 179а. Ухођење, којим се врши усклађивање предметног закона са чланом 34. Истанбулске конвенције. У односу

на усвојени Нацрт закона извршена је редифиниција кривичног дјела Ухођења, те је предвиђено да се исто може вршити и путем информационо – комуникационих технологија.

Чланом 33. овог закона врши се интервенција у члан 180. став (2) те се бришу ријечи „или малољетнику“, чиме се врши усклађивање са дефиницијом појма дјетета.

Чланом 34. овог закона додаје се нови члан 181а. те се прописује кривично дјело Принуда и члан 181б. Психичко насиље. Ко другог злоставља или према њему поступа на начин којим се vriјеђа људско достојанство и тиме наруши његов психички интегритет, казниће се казном затвора до једне године. Ставом (2) предвиђен је квалификовани облик кривичног дјела психичког насиља уколико је оно почињено према дјетету или према лицу посебно рањивом због теже физичке или душевне сметње или из мржње, или путем информационо – комуникационих технологија.

Чланом 35. овог закона врши се интервенција у члан 183. на начин да се брише став (3) обзиром да су одредбе које прописује предметни став инкриминисане кривичним дјелом Ухођење.

Чланом 36. овог закона врши се интервенција у члан 189. Неовлашћено оптичко снимање и мијења се став (3) обзиром да је исти обухваћен кривичним дјелом Искориштавање дјетета ради порнографије. Такође, прописује се нови став (3) према којем ће се одузети предмети који су били намијењени или употријебљени за почињење кривичног дјела из ст. (1) и (2) овога члана и предмети који су настали почињењем тих кривичних дјела.

Чланом 37. овог закона врши се интервенција у важећи закон тако што се уводи нови члан 189а. и ново кривично дјело Злоупотреба снимке полно експлицитног садржаја, чиме кривично законодавство Федерације БиХ прати развој технологије и малициозних друштвених понашања.

Чланом 38. овог закона врши се измјена члана 193. закона којим је прописано кривично дјело неовлашћеног кориштења личних података, те се прописује да ко противно условима одређеним у закону прикупља, обрађује или користи личне податке физичких лица, казниће се казном затвора до једне године. Ставом (2) прописано је да ако кривично дјело из става (1) почини службено или одговорно лице у вршењу службе или јавних овласти, казниће се казном затвора до три године. Наведеном интервенцијом, осим јаснијег дефинисања радњи кривичног дјела неовлашћеног кориштења личних података, те увођења квалификованог облика уколико дјело почини службено или одговорно лице у вршењу службе или јавних овласти, пооштрене су и санкције, брисана је могућност изрицања новчане казне и повећан је законски максимум са шест мјесеци на три године.

Чланом 39. овог закона мијења се важећи члан 203. којим је дефинисано кривично дјело Силовања и исто се у потпуности усклађује с чланом 36. Истанбулске конвенције. Ставом (1) прописано је да ко с другим лицем без његова пристанка изврши полни одношај или с њим изједначену полну радњу или наведе друго лице да без свог пристанка с трећим лицем изврши полни одношај или с њим изједначену полну радњу или да без свог пристанка сам над собом изврши са полним одношајем изједначену полну радњу, казниће се казном затвора од једне до пет година. Ставом (2) прописује се и кажњавање уколико је починилац био у отклоњивој заблуди у погледу постојања пристанка, и то у трајању до три године, чиме се поштрува казнена политика и криминализује почињење кривичног дјела силовања у случају отклоњиве заблуде. Ставом (3) прописано је да ко друго лице употребом силе или пријетње да ће директно напасти на његов живот или тијело или на живот или тијело њему блиског лица присили на полни одношај или с њим изједначену полну радњу, на полни одношај или с њим изједначену полну радњу с трећим лицем или да над самим собом изврши полни одношај или с њим изједначену полну радњу, казниће се казном затвора од једне до десет година. Ставом (4) прописује се да ако је дјело из става (1) почињено према члану породице или блиском лицу или према лицу које је посебно рањиво због болести, зависности, трудноће, инвалидитета, теже физичке или душевне сметње или према дјетету старијем од 15 година или на нарочито окрутан или нарочито понижавајући начин или из мржње или заједно с једним или више починиоца при чему је према истом лицу извршено више полних одношаја или с њим изједначених полних радњи или уз употребу оружја или опасног оруђа или ако је силовано лице тешко физичко повријеђено или је остало трудно, казниће се казном затвора од три до 12 година. Ставом (5) прописано је ко дјело из става (3) почини под околностима из става (4), да ће се казнити казном затвора од пет до 15 година. Ставом (6) прописано је да ће се починилац казнити казном затвора од најмање пет година ако је кривичним дјелом из става (1) и (2) проузрокована смрт лица. Ставом (7), прописано је да пристанка на полни одношај или с њим изједначену полну радњу нема ако је исто извршено уз употребу пријетње, преваре, злоупотребе положаја према лицу које се према починиоцу налази у односу зависности, искориштавања стања лица због којег оно није било способно изразити своје одбијање или над лицем којем је противправно одузета слобода.

Чланом 40. овог закона додаје се нови члан 203а. (Полно узнемиравање) које је у потпуности усклађено с чланом 40. Истанбулске конвенције. Полно узнемиравање је свако вербално, невербално или физичко нежељено понашање полне природе које има за циљ или стварно представља повреду достојанства лица, које узрокује страх, непријатељско, понижавајуће или увредљиво окружење. Прописано је да се полно узнемиравање може вршити и путем информационо – комуникационих технологија.

Чланом 41. овог закона врши се интервенција у важећи закон тако што се чл. 204, 205, 206. и 207. којима су прописана кривична дјела Полни одношај с немоћним лицем, Полни одношај злоупотребом положаја, Принуда на обљубу и Полни одношај с дјететом бришу, обзиром да су радње предвиђене тим дјелима обухваћене новим кривичним дјелима.

Чланом 42. овог закона измијењен је члан 208. (Блудне радње) на начин да је прописано да ће се у случајевима из члана 203. (Силовање) овог закона, када није почињен ни покушај тог кривичног дјела, онај ко почини само блудну радњу казнити казном затвора од три мјесеца до три године, док ће се починилац предметног дјела према дјетету старијем од 15 година казнити казном затвора до три године. Ако дјело из става (2) почини сродник по крви у правој линији до било којег степена, у побочној линији закључно с четвртим степеном, очух, маћеха, усвојилац, старалац, наставник, васпитач, љечник, вјерски службеник или друго лице којем је дијете повјерено ради учења, васпитања, чувања, старања или њега, починилац ће се казнити казном затвора од једне године до пет година. У односу на Нацрт закона, подигнут је законски минимум казне затвора са шест мјесеци на једну годину.

Чланом 43. овог закона брише се члан 209. којим је дефинисано кривично дјело Задовољење похоте пред дјететом или малољетником, обзиром да је исто прописано новим чланом 210ф.

Чланом 44. овог закона иза члана 201б., додаје се нова Глава XIXа - Кривична дјела полног злостављања и искориштавања дјетета. Чланом 210ц. уводи се кривично дјело Полни одношај с дјететом млађим од 15 година које је у потпуности усклађено с чланом 18. Ланзароте конвенције. Такође, чланом 210д. уводи се кривично дјело Полна злоупотреба дјетета старијег од 15 година који је такође усклађено с чланом 18. Ланзароте конвенције, док је чланом 210е. уведено кривично дјело Мамљење дјете за задовољење полних потреба, које у потпуности усклађено с чланом 23. Ланзароте конвенције. Чланом 210ф. уводи се кривично дјело Задовољење похоте пред дјететом које је у потпуности усклађено с чланом 22. Ланзароте конвенције, чланом 210г. кривично дјело Навођење дјетета на проституцију које у потпуности усклађено с чл. 19. и 28. Ланзароте конвенције, чланом 210х. Искориштавање дјетета ради порнографије које је у потпуности усклађен с чланом 20. и 28. Ланзароте конвенције, члан 210и. кривично дјело Искориштавање дјетета за порнографске представе које је у потпуности усклађено с чланом 21. Ланзароте конвенције и члан 210ј. кривично дјело Упознавање дјетета с порнографијом које је у потпуности усклађено с чланом 20. Ланзароте конвенције.

Чланом 45. овог закона бришу се чл. 211, 212. и 213., обзиром да је члан 211. обухваћен чланом 210х., да је члан 212. обухваћен чланом 210ј., и да је члан 213. обухваћен чланом 222а.

Чланом 46. овог закона иза члана 215. додан је нови члан 215а. којим се уводи кривично дјело Присилно склапање брака које је у потпуности усклађено с чланом 37. Истанбулске конвенције.

Чланом 47. овог закона извршена је измјена кривичног дјела Ванбрачне заједнице с дјететом које није навршило 16 година, те је дефинисано да ће се пунољетно лице која ванбрачно живи с дјететом које није навршило 16 година живота казнити казном затвора од три мјесеца до три године. У односу на Нацрт закона повећан је законски минимум на три мјесеца.

Чланом 48. овог закона извршена је измјена кривичног дјела из члана 217. те је извршено усклађивање сукладно дефиницији дјетета.

Чланом 49. овог закона извршена је интервенција у члан 218., односно пооштравање казнене политике за кривично дјело Промјена породичног стања.

Чланом 50. овог закона извршено је усклађивање кривичног дјела из члана 219. Запуштање или злостављање дјетета у складу с дефиницијом појма дјетета.

Чланом 51. овог закона иза члана 219. додан је нови члан 219а. те је уведено ново кривично дјело Повреда приватности дјетета, које је у потпуности усклађено с Конвенцијом о правима дјетета. Предметном одредбом штити се право дјетета на приватност и породични живот, што је од изнимног значаја обзиром на убрзани развој средстава масовне комуникације и компјутерских мрежа. Ставом (2) предвиђено је извршење кривичног дјела путем информационо – комуникационих технологија.

Чланом 52. овог закона врши се интервенција у члан 220., односно врши се усклађивање казнене политике за кривично дјело напуштање дјетета.

Чланом 53. овог закона мијења се члан 222. којим је прописано кривично дјело Насиље у породици. У односу на важећи закон, казне су значајно пооштрене, прије свега у односу на основни облик дјела за који је подигнут законски максимум, те за дјело насиља у породици услјед којег је наступила смрт члана породице или домаћинства или блиског лица на начин да је подигнут законски минимум са двије на три године. Ставом (1) прописано је да ће се казном затвора до три године казнити ко физичким, сексуалним, психичким или економским насиљем угрожава мир, физичку, сексуалну, психичку или економску цјеловитост члана своје породице или домаћинства или блиског лица, независно од тога да ли починилац дијели или је дијелио домаћинство са жртвом. Ако је приликом почињења дјела из става (1) употребиљено оружје, опасно оруђе или друго средство прикладно тешко повриједити тијело или нарушити здравље, починилац ће се казнити казном затвора од три мјесеца до три године. Ако је кривичним дјелом из ст. (1) и (2) члан породице или домаћинства или блиско лице

тешко физички повријеђено или му је здравље тешко нарушено или ако је кривично дјело из ст. (1) и (2) почињено према дјетету, починилац ће се казнити казном затвора од једне до пет година. Ако је кривичним дјелом из ст. (1) до (3) проузрокована смрт члана породице или домаћинства или блиског лица, починилац ће се казнити казном затвора од три до 15 година.

Чланом 54. овог закона иза члана 222. додаје се нови члан 222а. Родоскврнуће те је прописано да ће се новчаном казном или казном затвора од три мјесеца до три године казнити ко изврши полни одношај или с њим изједначену полну радњу с крвним сродником у правој линији или с братом или сестром. Ставом (2) прописан је квалификовани облик овог дјела уколико се исто почини према дјетету.

Чл. 55. и 56. овог закона извршено је термилошко усклађивање у чл. 224. и 231. став (5).

Чланом 57. извршена је измјена члана 237. којим је прописано кривично дјело Служења алкохолних пића дјетету те је исто усклађено с појмом дјетета.

Чл. 58. и 59. извршена је термилошка интервенција у члан 239. став (2) и 345. став (4).

Чланом 60. овог закона уводи се нови члан 353а. и ново кривично дјело Кршење забране утврђене мјером безбједности, те се прописује да ће се новчаном казном или казном затвора до три године казнити ко прекрши забрану утврђену мјером безбједности изреченом правоснажном судском одлуком.

Чланом 61. овог закона додаје се нови члан 239б. и ново кривично дјело Присила према здравственом раднику, којим се штити обављање здравствене дјелатности као јавне службе.

Чланом 62. овлашћују се Законодавно – правна комисија Представничког дома и Законодавно – правна комисија Дома народа Парламента Федерације Босне и Херцеговине да у року од шест мјесеци од дана ступања на снагу овог закона утврде Пречишћени текст Кривичног закона Федерације Босне и Херцеговине, имајући у виду да је основни текст овог прописа мијењан, односно допуњаван више од три пута, те да би Пречишћени текст олакшао праћење садржаја истог.

Чланом 63. прописује се ступање на снагу овог закона.

V – ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА

За провођење овог закона није потребно осигурати додатна средства у буџету Федерације Босне и Херцеговине.

ОДРЕДБЕ КРИВИЧНОГ ЗАКОНА ФЕДЕРАЦИЈЕ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ („Службене новине Федерације БиХ“, бр. 36/03, 21/04 - испр., 69/04, 18/05, 42/10, 42/11, 59/14, 76/14, 46/16, 75/17 и 31/23) КОЈЕ СЕ МИЈЕЊАЈУ, ДОПУЊУ И БРИШУ

Члан 2.

Значај израза у овом закону

- (1) Кривично законодавство у Федерацији сачињавају кривичноправне одредбе садржане у овом закону, другим законима Федерације и законима кантона.
- (2) Територија Федерације је копнена територија, обално море и водене површине унутар њених граница, те ваздушни простор над њима.
- (3) Службено лице је изабрани или именовани службеник или друго службено лице у органима законодавне, извршне и судске власти и у другим органима управе и службама за управу Федерације, кантона, градова и општина које обављају одређене управне, стручне и друге послове у оквиру права и дужности власти која их је основала; лице које стално или повремено врши службену дужност у наведеним органима и тијелима; овлашћено лице у привредном друштву или у другом правном лицу којем је законом или другим прописом донесеним на основу закона повјерено обављање јавних овлашћења, а која у оквиру тих овласти обавља одређену функцију; те друго лице које обавља одређену службену функцију на основу овлашћења из закона или другог прописа донесеног на основу закона.
- (4) Војно лице, у смислу овог закона, је професионално војно лице и лице у резервном саставу док је на служби у Оружаним снагама Босне и Херцеговине, у складу са Законом о служби у Оружаним снагама Босне и Херцеговине.
- (5) Кад је као починилац појединог кривичног дјела означено службено лице или војно лице, лица из става 3. овог члана могу бити починиоци тих дјела, ако из обиљежја појединог кривичног дјела или из појединог прописа не произилази да починилац може бити само неко од тих лица.
- (6) Одговорно лице је лице у привредном друштву или у другом правном лицу којој је с обзиром на њену дужност или на основу посебне овласти повјерен одређени круг послова који се односе на примјену закона или прописа донесених на основу закона, или општег акта привредног друштва или другог правног лица у управљању и руковању имовином, или се односе на руковођење производњом или неком другом привредном дјелатношћу или на надзор над њима. Одговорним лицем сматра се и службено лице у смислу става 3. овог члана кад су у питању радње чијим је учиниоцем означено одговорно лице, а нису прописане као кривично дјело одредбама главе о кривичним дјелима против службене и друге одговорне функције или одредбама о кривичним дјелима чији је починилац службено лице прописанима у некој другој глави овог закона или другим законом Федерације или кантона.
- (7) Кад је као починилац кривичних дјела означена службено или одговорно лице, сва лица из ст. 3. и 5. овог члана могу бити учиниоци тих дјела, ако из законских обиљежја појединог кривичног дјела не произилази да починилац може бити само неко од тих лица.

- (8) Страно службено лице је члан законодавног, извршног, управног или судског органа стране државе, јавни службеник међународне организације и њених тијела, судија и други службеник међународног суда.
- (9) Судија поротник је лице које је члан колегијалног тијела које има одговорност одлучивања о кривњи оптуженог лица и изрицања кривично-правне санкције у поступку суђења.
- (10) Арбитар је лице које је, на основу споразума о арбитражи, позвана да донесе правно обавезујућу одлуку у спору који му поднесу странке споразума.
- (11) Кривично дјело из мржње је свако кривично дјело почињено због расне припадности, боје коже, вјерског увјерења, националног или етничког поријекла, језика, инвалидитета, пола, сексуалне оријентације или родног идентитета другог лица. Такво поступање узеће се као отежавајућа околност ако овим законом није изричито прописано теже кажњавање за квалификовани облик кривичног дјела почињеног из мржње."
- (12) Дијете је, у смислу овог закона, лице које није навршило четрнаест година живота.
- (13) Малољетник је, у смислу овог закона, лице које није навршило осамнаест година живота.
- (14) Правно лице је, у смислу овог закона, Босна и Херцеговина, Федерација, Република Српска, Дистрикт Брчко Босне и Херцеговине, кантон, град, општина, мјесна заједница, сваки организациони облик привредног друштва и сви облици повезивања привредних друштава, установа, установа за обављање кредитних и других банкарских послова или за осигурање лица и имовине, те друге финансијске институције, фонд, политичке странке, удружења грађана и други облици удруживања који могу стицати средства и користити их на исти начин као и свака друга институција или орган који остварује и користи средства и којем је законом признато својство правног лица.
- (15) Привредно друштво је, у смислу овог закона, корпорација, предузеће, ортаклук и сваки организациони облик регистрован за обављање привредне активности.
- (16) Удружење је било који облик удруживања три или више лица.
- (17) Више лица је најмање два лица.
- (18) Скупина људи је најмање пет лица.
- (19) Група људи је удружење од најмање три лица која су повезана ради трајног, поновљеног или повремениог чињења кривичних дјела, при чему свако од тих лица учествује у почињењу кривичног дјела.
- (20) Организована група људи је група људи која је формирана, а није настала спонтано, ради директно слиједећег почињења кривичног дјела, чији чланови не морају имати формално одређене улоге, која не мора имати слијед чланства нити развијену организацију.
- (21) Група за организовани криминал је организована група људи од најмање три лица, која постоји неко вријеме, дјелујући у циљу почињења једног или више кривичних дјела за која се по закону може изрећи казна затвора преко три године или тежа казна.
- (22) Избјеглица или расељено лице је, у смислу овог закона, лице које је напустило своју имовину на подручју Федерације у времену између 30. априла 1991. године и 4. априла 1998. године, за коју се претпоставља да

је избјеглица или расељено лице по Анексу 7. Општег оквирног споразума за мир у Босни и Херцеговини.

- (23) Чланови породице, у смислу овог закона, јесу: брачни и ванбрачни друг, бивши брачни и ванбрачни друг, крвни рођак у равној линији, усвојилац и усвојеник, рођак у побочној линији до трећег степена закључно и сродник по тазбини до другог степена закључно.
- (24) Тајна Федерације, кантона, града и општине је податак или исправа која је законом, другим прописом или општим актом надлежног тијела донесеним на основу закона, одређена тајном Федерације, чијим би откривањем наступиле штетне посљедице за Федерацију, кантон, град и општину.
- (25) Војна тајна је податак или исправа која је законом, другим прописом или актом надлежног органа Федерације донесеним на основу закона проглашена војном тајном.
- (26) Службена тајна је податак или исправа која је законом, другим прописом или општим актом надлежне институције у Федерацији, кантону, граду и општини донесеним на основу закона проглашена службеном тајном.
- (27) Пословна тајна је податак или исправа која је законом, другим прописом или општим актом привредног друштва, установе или другог правног лица одређен пословном тајном, а који представља производну тајну, резултате истраживачког или конструкцијског рада, те други податак због чијег би приопштавања неовлашћеном лицу могле наступити штетне посљедице за њене привредне интересе.
- (28) Професионална тајна је податак о личном или породичном животу странака који сазнају адвокати, браниоци, нотари, доктори медицине, доктори стоматологије, примаље или други здравствени радници, психолози, дјелатници старања, вјерски исповједници и друга лица у обављању свог звања.
- (29) Исправа је сваки предмет који је подобан или одређен да служи као доказ какве чињенице која је од значења за правне односе.
- (30) Новац је ковано или папирнато средство плаћања које је на основу закона у оптицају у Босни и Херцеговини или у страниој држави.
- (31) Знаци за вриједност подразумевају и стране знакове за вриједност.
- (32) Покретнина је и свака произведена или скупљена енергија за давање свјетлости, топлине или кретања, те телефонски и други импулси.
- (33) Превозно средство је свако пловило, возило и летјелица, као и било какво друго средство које се може користити за превоз у сухоземном, воденом или зрачном саобраћају, без обзира на врсту погона.
- (34) Сила је и примјена хипнозе или омамљујућих средстава с циљем да се ко против своје воље доведе у несвјесно стање или онеспособи за отпор.
- (35) Опојна дрога је медицински лијек или опасна супстанција с адиктивним и психотропним својствима, или супстанција која се лако може претворити у такву супстанцију ако подлијеже надзору по међународној конвенцији коју је Босна и Херцеговина потврдила, или супстанција која је проглашена опојном дрогом од надлежне институције Босне и Херцеговине или надлежне институције ентитета.
- (36) Изражавање у једном граматичком роду, мушком или женском, укључује оба рода физичких лица.

Члан 9.

Искључење примјене кривичног законодавства у Федерацији према дјечи

Кривично законодавство у Федерацији не примјењује се према дјетету које у вријеме почињења кривичног дјела није навршило четрнаест година живота.

Члан 10.

Примјена кривичног законодавства у Федерацији према малољетницима

Кривично законодавство у Федерацији примјењује се према малољетницима у складу са Главом X (*Правила о одгојним препорукама, одгојним мјерама и о кажњавању малољетника*) овог закона и другим законима у Федерацији.

Члан 14.

Примјена Општег дијела овог закона

- (1) Одредбе Општег дијела овог закона примјењују се према учиниоцима свих кривичних дјела прописаних законима у Федерацији.
- (2) Одредбе Општег дијела овог закона примјењују се према малољетницима, осим ако законом није другачије прописано.
- (3) Одредбе Општег дијела овог закона примјењују се на правна лица, осим ако овим законом није другачије прописано.

Члан 16.

Застарјелост извршења казне

Ако у овом закону није другачије прописано, изречена се казна неће извршити кад од дана правоснажности пресуде којом је казна изречена протекне:

- а) тридесет пет година ако је изречена казна дуготрајног затвора;
- б) двадесет година ако је изречена казна затвора преко десет година;
- ц) петнаест година ако је изречена казна затвора преко пет година;
- д) десет година ако је изречена казна затвора преко три године;
- е) пет година ако је изречена казна затвора преко једне године;
- ф) три године ако је изречена казна затвора до једне године или новчана казна.

Члан 41.

Врсте казни

починиоцу кривичног дјела који је крив могу се изрећи:

- а) казна затвора;
- б) казна дуготрајног затвора;
- ц) новчана казна.

Члан 43.

Казна затвора

- (1) Казна затвора не може бити краћа од 30 дана ни дужа од 20 година.
- (2) Казна затвора изриче се на пуне године и мјесеце, а до шест мјесеци и на пуне дане.

- (3) Казна затвора из ст. (1) и (2) овог члана не може се изрећи малољетницима. Малољетницима се може изрећи казна малољетничког затвора под условима прописаним Главом X (*Правила о одгојним препорукама, одгојним мјерама и о кажњавању малољетника*) овог Закона. Казна малољетничког затвора по својој је сврси, природи, трајању и начину извршења посебна казна лишења слободе.

Члан 43а.

Замјена казне затвора

- (1) Изречена казна затвора у трајању до једне године ће се, на захтјев осуђеника, замијенити новчаном казном која се плаћа у једнократном износу у року до 30 дана.
- (2) Казна затвора замјењује се новчаном казном тако што се сваки дан изречене казне затвора изједначује са 100 КМ ако се новчана казна утврђује у одређеном износу.
- (3) Ако се новчана казна не плати у року из става (1) овог члана, суд ће донијети одлуку о извршењу казне затвора. Ако се новчана казна плати само дјелимично, извршит ће се казна затвора сразмјерно износу који није плаћен.

Члан 43ц.

Кућни затвор са електронским надзором

- (1) Лица осуђена на казну затвора до једне године, уз свој пристанак, могу издржавати ту казну и као кућни затвор са електронским надзором што подразумијева да осуђено лице не смије напуштати просторије у којима станује осим у случајевима прописаним законом који уређује извршење кривичних санкција.
- (2) Одлука да се казна затвора може извршити и као кућни затвор са електронским надзором заснива се на оцјени да, узимајући у обзир све околности које одређују врсту и мјеру казне, починиоца кривичног дјела није пријеко потребно упутити у установу на издржавање казне затвора, већ да се и на овакав начин може постићи сврха кажњавања и сврха извршења казне затвора.
- (3) Осуђеном лицу које издржава кућни затвор са електронским надзором и које неоправдано напусти просторије у којима станује суд ће одредити издржавање остатка казне затвора у установи за издржавање казне.
- (4) Лицима осуђеним за кривична дјела против брака, породице и омладине које живе са оштећеним у истом домаћинству не може бити одређено извршење казне затвора на начин прописан у ставу 1. овог члана.

Члан 47.

Новчана казна

- (1) Новчана казна изриче се у дневним износима, а ако то није могуће може се изрећи у одређеном износу.
- (2) Ако се новчана казна изриче у дневним износима може износити најмање пет а највише три стотине шездесет дневних износа, а за кривична дјела

почињена из користољубља највише хиљаду пет стотина дневних износа, осим у случајевима прописаним овим законом.

- (3) Ако се новчана казна изриче у одређеном износу најнижи износ не може бити мањи од 500 KM, а највиши износ не може бити већи од 100.000 KM, а за кривична дјела почињена из користољубља износ не може бити већи од 1.000.000 KM, осим у случајевима прописаним овим законом.
- (4) Приликом изрицања новчане казне за кривична дјела почињена из користољубља суд може изрећи новчану казну у износу већем од највишег износа прописаног у ст. 2. и 3. овог члана уколико вриједност противправне имовинске користи коју је починилац прибавио почињењем кривичног дјела прелази износ од 1.000.000 KM. У том се случају учиниоцу може изрећи новчана казна у износу који не може бити већи од двоструког износа вриједности противправне имовинске користи коју је прибавио почињењем кривичног дјела због којег му се изриче новчана казна.
- (5) Број дневних износа новчане казне одређује суд примјењујући општа правила за одмјеравање казне. Висину дневног износа суд одређује тако што узима у обзир висину дневног дохотка починиоца према износу његове тромјесечне нето плаће и његове друге дохотке, те породичне обавезе. Приликом одређивања висине износа суд узима у обзир податке који у тренутку изрицања казне нису старији од шест мјесеци.
- (6) Податке из ст. од 1. до 5. овог члана који суду нису познати осигурава оптужени у року који одреди суд, а најкасније до завршетка главног претреса у кривичном поступку. Ако до завршетка главног претреса у кривичном поступку суду нису познате околности битне за одређивање висине дневног износа новчане казне, новчана казна се изриче у одређеном износу при чему се примјењују општа правила за одмјеравање казне.
- (7) Најнижи дневни износ новчане казне износи једну шездесетину а највише једну трећину посљедње званично објављене просјечне мјесечне нето плаће запослених у Федерацији, коју објављује Федерални завод за статистику.
- (8) У пресуди се одређује рок плаћања новчане казне који не може бити краћи од петнаест дана нити дужи од шест мјесеци, али у оправданим случајевима суд може допустити да осуђени исплати новчану казну и у отплатама, с тим да рок исплате не може бити дужи од једне године.
- (9) Новчане казне изречене и наплаћене по овом закону приход су буџета Федерације.

Члан 48.

Замјена новчане казне

- (1) Новчана казна се не наплаћује принудно.
- (2) Ако се новчана казна не плати у року који је утврђен пресудом, суд ће без одлагања донијети одлуку да се новчана казна замијени казном затвора.
- (3) Новчана казна ће се замијенити казном затвора тако што ће се за сваки започети дневни износ новчане казне или ако је новчана казна била изречена у одређеном износу за сваких започетих 100 KM новчане казне одредити један дан затвора, с тим што не може прекорачити прописану казну за то дјело.

- (4) Ако осуђени исплати само дио новчане казне остатак ће се сразмјерно претворити у затвор, а ако осуђени исплати остатак новчане казне извршење затвора ће се обуставити.

Члан 49.

Општа правила за одмјеравање казне

- (1) Суд ће учиниоцу кривичног дјела одмјерити казну у границама које су законом прописане за то кривично дјело имајући у виду сврху кажњавања и узимајући у обзир све околности које утичу да казна буде мања или већа (олакшавајуће и отежавајуће околности), а нарочито: степен кривице, побуде из којих је дјело почињено, јачину угрожавања или повреде заштићеног добра, околности под којима је дјело почињено, ранији живот починиоца, његове личне прилике и његово понашање након почињеног кривичног дјела, те друге околности које се односе на лице починиоца.
- (2) Кад суд одмјерава казну учиниоцу за кривично дјело почињено у поврату, посебно ће узети у обзир је ли раније дјело исте врсте као и ново дјело, јесу ли оба дјела почињена из истих побуда и колико је времена протекло од раније осуде или од издржане или опрштене казне.
- (3) При одмјеравању новчане казне, суд ће узети у обзир и имовно стање починиоца, водећи рачуна о висини његове плаће, његовим другим приходима, његовој имовини и о његовим породичним обавезама.

Члан 51.

Границе ублажавања казне

- (1) Кад постоје услови за ублажавање казне из члана 50. (Ублажавање казне) овог закона, суд ће ублажити казну у овим границама:
- а) ако је за кривично дјело као најмања мјера казне прописана казна затвора од десет или више година, казна се може ублажити до пет година затвора;
  - б) ако је за кривично дјело као најмања мјера казне прописана казна затвора од три или више година, казна се може ублажити до једне године затвора;
  - ц) ако је за кривично дјело као најмања мјера казне прописана казна затвора од двије године, казна се може ублажити до шест мјесеци затвора;
  - д) ако је за кривично дјело као најмања мјера казне прописана казна затвора од једне године, казна се може ублажити до три мјесеца затвора;
  - е) ако је за кривично дјело прописана казна затвора од највише једне године, казна се може ублажити до тридесет дана затвора;
  - ф) ако је за кривично дјело прописана казна затвора без назнаке најмање мјере, умјесто казне затвора може се изрећи новчана казна;
  - г) ако је за кривично дјело прописана новчана казна с знаком најмање мјере, казна се може ублажити до пет дневних износа, а ако се изриче у одређеном износу до 500 КМ.
- (2) При одлучивању колико ће казну ублажити према правилима из става 1. овог члана суд ће посебно узети у обзир најмању и највећу мјеру казне прописане за то кривично дјело.

Члан 54.
Стицај кривичних дјела

- (1) Ако је починилац једном радњом или с више радњи починио више кривичних дјела за која му се истовремено суди, суд ће најприје утврдити казне за свако од тих кривичних дјела, па ће за сва кривична дјела изрећи јединствену казну дуготрајног затвора, јединствену казну затвора или јединствену новчану казну.
- (2) Јединствену казну суд ће изрећи по овим правилима:
  - а) ако је за кривична дјела у стицају суд утврдио казне дуготрајног затвора или дуготрајног затвора и затвора, јединствена казна дуготрајног затвора мора бити већа од сваке поједине утврђене казне, али не смије пријећи 45 година;
  - б) ако је за кривична дјела у стицају суд утврдио казне затвора, јединствена казна затвора мора бити већа од сваке поједине утврђене казне, али не смије достигнути збир утврђених казни нити пријећи двадесет година;
  - ц) ако је за два или више кривичних дјела почињених у стицају утврдио казне затвора у трајању дужем од десет година, суд може изрећи јединствену казну дуготрајног затвора која не смије досегнути збир појединачних казни затвора;
  - д) ако су за сва кривична дјела у стицају прописане казне затвора до три године, јединствена казна затвора не може бити већа од осам година;
  - е) ако је за кривична дјела у стицају суд утврдио само новчане казне, јединствена казна мора бити већа од сваке поједине утврђене новчане казне, али не смије достигнути збир утврђених новчаних казни.
- (3) Ако је за нека кривична дјела у стицају суд утврдио казне затвора, а за друга кривична дјела у стицају новчане казне, изрећи ће јединствену казну затвора и јединствену новчану казну по одредбама става 2. тач. од б) до д) овог члана.
- (4) Споредну казну суд ће изрећи ако је утврђена макар за једно кривично дјело у стицају, а ако је утврдио више новчаних казни изрећи ће јединствену новчану казну по одредби става 2. тачке д) овог члана.
- (5) Ако је суд за кривична дјела у стицају утврдио казне затвора и казне малољетничког затвора, изрећи ће јединствену казну по одредбама става 2. тач. б) и ц) овог члана.

Члан 57.
Урачунавање притвора и раније казне

- (1) Вријеме проведено у притвору и свако лишење слободе у вези са кривичним дјелом, урачунава се у изречену казну затвора, казну дуготрајног затвора, казну малољетничког затвора или новчану казну.
- (2) Казна затвора коју је осуђеник издржао или новчана казна коју је осуђеник платио за прекршај урачунава се у казну изречену за кривично дјело чија обиљежја обухваћају и обиљежја прекршаја.
- (3) При сваком урачунавању изједначава се дан притвора, дан лишења слободе, дан малољетничког затвора, дан затвора, дан дуготрајног затвора и износ од 100 KM.

Члан 71.
Врсте мјера безбједности

Починиоцима кривичних дјела могу се изрећи ове мјере безбједности:

- а) обавезно психијатријско лијечење;
- б) обавезно лијечење од оvisности;
- ц) забрана вршења позива, активности или функција;
- д) забрана управљања превозним средством;
- е) лишење предмета.

Члан 110.
Извршење казне затвора

- (1) Казна затвора и казна малољетничког затвора извршавају се у затвореним, полуотвореним или отвореним установама за издржавање казне.
- (2) Казна дуготрајног затвора извршава се у затвореним установама за издржавање казне.
- (3) Изузетно од одредбе става (2) овог члана, казна дуготрајног затвора може се извршавати и у установама полуотвореног типа под условом да је осуђено лице издржало двије трећине казне дуготрајног затвора и под условом да уредно користи ванзаводске погодности.
- (4) На поступак премјештаја осуђеног лица из става (3) овог члана сходно се примјењују одредбе о премјештају осуђених лица прописаних одредбама Закона о извршењу кривичних санкција у Федерацији Босне и Херцеговине. (3) Кућни затвор са електронским надзором извршава се у просторијама у којима осуђено лице станује у мјесту пребивалишта, односно боравишта.

Члан 112.
Рад осуђених лица

- (1) Лице осуђено на казну затвора, казну дуготрајног затвора или казну малољетничког затвора, која је способна за рад, може радити уколико оно на то пристане.
- (2) Ако осуђено лице тражи или пристане на рад, рад ће му се омогућити. (3) Рад осуђеног лица треба бити користан и усклађен са савременим начином вршења исте врсте рада на слободи, према стручним и другим способностима осуђеног.

Члан 113.
Извршење казне малољетничког затвора

- (1) Према старијем малољетнику, док не наврши осамнаест година живота, казна малољетничког затвора извршава се у посебним кривично-поправним установама за малољетнике. Према лицу које је навршило осамнаест година живота, али није навршило двадесет три године живота (млађе пунољетно лице) казна малољетничког затвора се извршава у посебним установама за млађа пунољетна лица или у посебном одјељењу установе у којој се казна извршава према пунољетним лицима, при чему

се осигурава да млађа пунољетна лица не дођу у контакт са старијим затвореницима. Према лицу које је навршило двадесет три године живота прије краја издржавања казне остатак казне се извршава у кривично-поправној установи за одрасле.

- (2) Према млађем пунољетном лицу казна се може извршавати у кривично-поправној установи за малољетнике све док је то потребно ради завршетка њеног школовања или стручног оспособљавања. Међутим, према млађем се пунољетном лицу казна не може ни у којем случају извршавати у кривично-поправној установи за малољетнике, ако би то било на који начин било штетно за малољетна лица према којима се извршава казна малољетничког затвора у тој установи.
- (3) Избор посла за осуђеног малољетника врши се према његовим способностима и склоностима за одређену врсту посла, ради стручног оспособљавања, а према могућностима које постоје у кривично-поправној установи за малољетнике. Млађем пунољетном лицу ће се такође омогућити образовање и стручно оспособљавање, без обзира на то извршава ли се казна у посебним установама или у посебним одјељењима кривично-поправних установа за одрасла лица.
- (4) Радно вријеме осуђеног малољетника одређује се тако да му се омогући школовање и стручно оспособљавање и да му остане довољно времена за физички одгој и разоноду.
- (5) Осуђени малољетник може бити условно отпуштен с издржавања казне ако је издржао трећину казне, али не прије него што је провео једну годину у кривично-поправној установи. За вријеме условног отпуста суд може одредити одгојну мјеру појачаног надзора надлежног тијела социјалне заштите. За опозив условног отпуста примјењују се одредбе члана 46. (Опозив условног отпуста) овог закона.
- (6) Малољетни осуђеник, осим у изузетним околностима, има право одржавати контакте са својом породици путем писама и посјета.

Члан 121. Рехабилитација

- (1) Послије издржане, опроштене или застарјеле казне затвора, казне дуготрајног затвора или казне малољетничког затвора, осуђена лица уживају сва права утврђена уставом, законом и другим прописима и могу стицати сва права, осим оних која су им ограничена мјером безбједности или наступањем правне посљедице осуде.
- (2) Одредба става 1. овог члана примјењује се и на лица на условном отпусту ако њихова права нису ограничена посебним прописима о условном отпусту с издржавања казне затвора.

Члан 125. Брисање осуде

- (1) Под условном да починилац кривичног дјела није поново осуђен за ново кривично дјело, осуда се брише по сили закона када протекну слједећи рокови:

- а) осуда којом је починилац ослобођен казне брише се из казнене евиденције ако осуђеник у року од једне године од дана правоснажности пресуде не почини ново кривично дјело;
- б) условна осуда брише се из казнене евиденције по протеку рока од једне године од дана престанка времена провјеравања, ако за то вријеме осуђеник не почини ново кривично дјело;
- ц) осуда на новчану казну и на казну затвора у трајању до једне године брише се из казнене евиденције по протеку рока од три године од дана извршења, застаре или опроста казне, ако за то вријеме осуђеник не почини ново кривично дјело;
- д) осуда на казну затвора у трајању преко једне до три године брише се из казнене евиденције по протеку рока од пет година од дана извршења, застаре или опроста казне, ако за то вријеме осуђеник не почини ново кривично дјело;
- е) осуда на казну затвора у трајању преко три до пет година брише се из казнене евиденције по протеку рока од десет година од дана извршења, застаре или опроста казне, ако за то вријеме осуђеник не почини ново кривично дјело;
- ф) осуда на казну затвора у трајању преко пет до десет година брише се из казнене евиденције по протеку рока од 15 година од дана извршења, застаре или опроста казне, ако за то вријеме осуђеник не почини ново кривично дјело.
- (2) Суд може, на молбу осуђеника, одредити да се из казнене евиденције брише осуда на казну затвора у трајању преко десет година ако је протекао рок од 20 година од дана издржавања, застаре или опроста казне, а у том времену осуђеник није починио ново кривично дјело.
- (3) Приликом одлучивања о брисању осуде из става (2) овог члана, суд ће водити рачуна о владању осуђеника после издржавања казне, о природи кривичног дјела и о другим околностима које могу бити од значаја за оцјену оправданости брисања осуде.
- (4) Осуда на казну дуготрајног затвора се не брише.
- (5) Осуда се не може брисати из казнене евиденције док траје кривични поступак за ново кривично дјело.
- (6) Осуда се не може брисати из казнене евиденције док траје примјена мјера сигурности нити док одузимање имовинске користи прибављене кривичним дјелом није потпуно извршено.
- (7) Брисањем осуде из казнене евиденције под условима из ст. (1) до (3) овог члана починилац кривичног дјела сматра се неосуђиваним.

Члан 166. **Убиство**

- (1) Ко другога усмрти, казниће се казном затвора најмање пет година.
- (2) Казном затвора најмање десет година или казном дуготрајног затвора казниће се:
- а) ко другог усмрти на окрутан или подмукао начин;
  - б) ко другог усмрти при безобзирном насилничком понашању;
  - ц) ко другог усмрти из мржње;

д) ко другог усмрти из користољубља, ради почињења или прикривања ког другог кривичног дјела, из безобзирне освете или из других ниских побуда;

е) ко усмрти судију или тужиоца у вези са вршењем њихове судијске или тужилачке дужности, службено или војно лице при обављању послова сигурности или дужности чувања јавног реда, хапшења починиоца кривичног дјела или чувања лица којем је одузета слобода.

Члан 170.

Учествовање у самоубиству

- (1) Ко наведе другог на самоубиство или му помогне у самоубиству, па оно буде почињено, казниће се казном затвора од три мјесеца до пет година.
- (2) Ко дјело из става 1. овог члана почини према малољетнику или према лицу чија је способност схваћања значења свог дјела или управљања својим поступцима битно смањена, казниће се казном затвора од једне до десет година.
- (3) Ко дјело из става 1. овог члана почини према дјетету или према лицу која није могла схватити значај свог дјела или управљати својим поступцима, казниће се по члану 166. (Убиство) став 1. овог закона.
- (4) Ко окрутно или нечовјечно поступа с лицем које се према њему налази у односу какве подређености или зависности и тиме из нехата изазове самоубиство тог лица, казниће се казном затвора од шест мјесеци до пет година.

Члан 171.

Протуправни прекид трудноће

- (1) Ко противно прописима о прекиду трудноће трудној жени с њеним пристанком започне чинити, учини или јој помогне учинити прекид трудноће, казниће се казном затвора од три мјесеца до три године.
- (2) Ко трудној жени без њезина пристанка започне чинити или учини прекид трудноће, казниће се казном затвора од једне до осам година.
- (3) Ако је кривичним дјелом из става 1. овог члана трудна жена тешко физичко повријеђена, или јој је здравље тешко нарушено или је проузрокована смрт трудне жене, починилац ће се казнити казном затвора од шест мјесеци до пет година.
- (4) Ако је кривичним дјелом из става 2. овог члана трудна жена тешко физичко повријеђена, или јој је здравље тешко нарушено или је проузрокована смрт трудне жене, починилац ће се казнити казном затвора најмање једну годину.

Члан 172.

Тешка физичка повреда

- (1) Ко другога тешко физичко повриједи или му здравље тешко наруши, казниће се казном затвора од шест мјесеци до пет година.
- (2) Ко кривично дјело из става 1. овог члана почини према брачном партнеру или лицу с којом живи у ванбрачној заједници или родитељу свог дјетета с

којим не живи у заједници, казниће се казном затвора од једне до пет година.

- (3) Ко другога физичко повриједи или му здравље наруши тако тешко да је због тога доведен у опасност живот повријеђеног или је уништен или трајно и у знатној мјери ослабљен који важан дио његова тијела или који важан орган, или је проузрокована трајна неспособност за рад повријеђеног или трајно и тешко нарушење његова здравља или унакаженост, казниће се казном затвора од једне до десет година.
- (4) Казном из става 3. овог члана казниће се ко кривично дјело из става 1. овог члана почини из мржње.
- (5) Ако озлијеђени умре због озљеде из ст. 1. до 4. овог члана, починилац ће се казнити казном затвора од једне до дванаест година.
- (6) Ко кривично дјело из ст. од 1. до 3. овог члана почини из нехата, казниће се казном затвора до три године.
- (7) Ко кривично дјело из ст. од 1. до 3. овог члана почини намах, доведен без своје кривице у јаку раздраженост нападом или тешким вријеђањем од озлијеђеног, казниће се казном затвора од три мјесеца до три године.
- (8) Ко кривично дјело из става 4. овог члана почини намах, доведен без своје кривице у јаку раздраженост нападом или тешким вријеђањем од озлијеђеног, казниће се казном затвора од шест мјесеци до пет година.

Члан 173.

Лака физичка повреда

- (1) Ко другог лако физичко повриједи или му здравље лако наруши, казниће се новчаном казном или казном затвора до једне године.
- (2) Ко кривично дјело из става 1. овог члана почини према брачном партнеру или лицу с којим живи у ванбрачној заједници или родитељу свог дјетета с којим не живи у заједници, казниће се казном затвора до једне године.
- (3) Суд може починиоцу кривичног дјела из става 1. овог члана изрећи судску опомену ако је починилац био изазван непристојним или грубим понашањем оштећеног.

Члан 180.

Отмица

- (1) Ко другог противправно затвори, држи затворена или му на други начин одузме или ограничи слободу кретања с циљем да њега или кога другог присили да што учини, не учини или трпи, казниће се казном затвора од шест мјесеци до пет година.
- (2) Ко кривично дјело из става 1. овог члана почини према дјетету или малољетнику, или ко ради остваривања циља отмице из става 1. овог члана пријети да ће таоца усмртити или тешко физичко повриједити, или ако је кривично дјело почињено у саставу групе људи или организоване групе људи, починилац ће се казнити казном затвора од једне до десет година.
- (3) Починилац кривичног дјела из ст. 1. и 2. овог члана који добровољно пусти на слободу таоца прије него је остварен његов захтјев ради ког је починио отмицу, може се ослободити казне.

Члан 183.
Угрожавање сигурности

- (1) Ко угрози сигурност неког лица озбиљном пријетњом да ће напасти на живот или тијело тог лица или на тај начин изазове узнемирење грађана, казниће се казном затвора до шест мјесеци.
- (2) Ко угрози сигурност више лица озбиљном пријетњом да ће напасти на живот или орган тих лица или тај начин изазове узнемирење грађана, казниће се казном затвора од три мјесеца до пет година.
- (3) Ко прикрадањем, учесталим праћењем или узнемиравањем на други начин угрожава сигурност брачног партнера, лица с којом живи у ванбрачној заједници, родитеља свог дјетета или другог лица с којим одржава или је одржавао блиске везе, казниће се новчаном казном или казном затвора до једне године.

Члан 189.
Неовлашћено оптичко снимање

- (1) Ко фотографски, филмски или на други начин сними друго лице без њеног пристанка у њеним просторијама или ко такав снимак директно пренесе трећем или ко му такав снимак покаже или му на који други начин омогући да се с њим директно упозна, казниће се новчаном казном или казном затвора до три године.
- (2) Службено лице које почини кривично дјело из става 1. овог члана у вршењу службе, казниће се казном затвора од шест мјесеци до пет година.
- (3) Ко дијете или малољетника сними ради израде фотографија, аудиовизуалног материјала или других предмета порнографског садржаја, или посједује или увози или продаје или распарчава или приказује такав материјал, казниће се казном затвора од једне до пет година.
- (4) Предмети који су били намијењени или употребијелбљени за почињење кривичног дјела из ст. 1. и 3. овог члана одузеће се, а предмети који су почињењем кривичног дјела из ст. 1. и 3. овог члана настали одузеће се и уништити.

Члан 193.
Недозвољено коришћење личних података

Службено или одговорно лице у Федерацији која без пристанка појединца противно законским условима прикупља, обрађује или користи његове личне податке или те податке користи супротно законом дозвољеној сврси њихова прикупљања, казниће се новчаном казном или казном затвора до шест мјесеци.

Члан 203.
Силовање

- (1) Ко друго лице употребом силе или пријетње да ће директно напасти на његов живот или тијело или на живот или тијело њему блиског лица

присили на полни одношај или с њим изједначену полну радњу, казниће се казном затвора од једне до десет година.

- (2) Ко кривично дјело из става 1. овог члана почини на нарочито окрутан или нарочито понижавајући начин, или ако је истом приликом према истој жртви почињено више полних одношаја или с њим изједначених полних радњи од више починиоца, казниће се казном затвора од три до петнаест година.
- (3) Ако је кривичним дјелом из става 1. овог члана проузрокована смрт силованог лица, или је он тешко физички повријеђен, или му је тешко нарушено здравље, или је силовано женско лице остало трудна, починилац ће се казнити казном затвора најмање три године. (4) Казном из става 2. овог члана казниће се ко почини кривично дјело из става 1. овог члана због мржње према жртви.
- (5) Ко кривично дјело из става 1. овог члана почини према малољетнику, казниће се казном затвора најмање три године.
- (6) Ко кривично дјело из ст. 2., 3. и 4. овог члана почини према малољетнику, казниће се казном затвора најмање пет година.
- (7) Ако су кривичним дјелом из става 2. овог члана проузроковане посљедице из става 3. овог члана, починилац ће се казнити казном затвора најмање пет година.

Члан 204.

Полни одношај с немоћним лицем

- (1) Ко изврши полни одношај или с њим изједначену полну радњу с другим лицем искористивши његову душевну болест, душевну поремећеност, недовољну душевну развијеност, неку другу тежу душевну сметњу, или какво друго стање тог лица због којег он није способно за отпор, казниће се казном затвора од једне до осам година.
- (2) Ко кривично дјело из става 1. овог члана почини према лицу чије је стање неспособности за отпор сам изазвао или је у томе учествовао, казниће се по члану 203. (Силовање) став 1. овог закона.
- (3) Ко кривично дјело из става 1. овог члана почини на нарочито окрутан или нарочито понижавајући начин, или ако је истом пригодом према истој жртви почињено више полних одношаја, или с њим изједначених полних радњи од више починиоца, казниће се казном затвора од једне до десет година.
- (4) Ко кривично дјело из става 2. овог члана почини на нарочито окрутан или нарочито понижавајући начин, или ако је истом пригодом према истој жртви почињено више полних одношаја, или с њим изједначених полних радњи од више починиоца, казниће се по члану 203. став 2. овог закона.
- (5) Ако је кривичним дјелом из става 1. овог члана проузрокована смрт лица с којом је извршен полни одношај или с њим изједначена полна радња, или је оно тешко физички повријеђено, или му је здравље тешко нарушено, или ако је женско лице остало трудно, починилац ће се казнити казном затвора од једне до десет година.
- (6) Ако су кривичним дјелом из ст. 3. и 4. овог члана проузроковане посљедице из става 5. овог члана, починилац ће се казнити казном затвора најмање три године.

Члан 205.

Полни одношај злоупотребом положаја

- (1) Ко злоупотребом свог положаја наведе на полни одношај или с њим изједначену полну радњу друго лице које се због имовинског, породичног, друштвеног, здравственог или другог стања или тешких прилика налази према њему у односу зависности, казниће се казном затвора од три мјесеца до три године.
- (2) Наставник, васпитач, родитељ, усвојилац, старалац, очух, маћеха или друго лице које искориштавајући свој положај или однос према малољетнику који му је повјерен ради учења, васпитања, чувања или њега изврши с њим полни одношај или с њим изједначену полну радњу, казниће се казном затвора од шест мјесеци до пет година.

Члан 206.

Принуда на полни одношај

Ко друго лице присили на полни одношај или с њим изједначену полну радњу озбиљном пријетњом неким тешким злом, казниће се казном затвора од шест мјесеци до пет година.

Члан 207.

Полни одношај с дјететом

- (1) Ко изврши полни одношај или с њим изједначену полну радњу с дјететом, казниће се казном затвора од једне до осам година.
- (2) Ко изврши насилни полни одношај или с њим изједначену полну радњу с дјететом (члан 203. Силовање, став 1.) или с немоћним дјететом (члан 204. Полни одношај с немоћним лицем, став 1.), казниће се казном затвора најмање три године.
- (3) Ко изврши полни одношај или с њим изједначену полну радњу с дјететом злоупотребом положаја (члан 205. Полни одношај злоупотребом положаја, став 2.), казниће се казном затвора од једне до десет година.
- (4) Ко кривично дјело из ст. од 1. до 3. овог члана почини на нарочито окрутан или нарочито понижавајући начин, или ако је истом пригодом према истој жртви почињено више полних одношаја или с њим изједначених полних радњи од више починиоца, казниће се казном затвора најмање пет година.
- (5) Ако је кривичним дјелом из ст. од 1. до 3. овог члана проузрокована смрт дјетета, или је дијете тешко физичко повријеђено, или му је здравље тешко нарушено, или је женско дијете остало трудно, починилац ће се казнити казном затвора најмање пет година или казном дуготрајног затвора.

Члан 208.

Блудне радње

- (1) Ко у случајевима из чл. 203. (Силовање), 204. (Полни одношај с немоћним лицем), 205. (Полни одношај злоупотребом положаја) и 206. (Принуда на полни одношај) овог закона, када није почињен ни покушај тог кривичног дјела, почини само блудну радњу, казниће се казном затвора од три мјесеца до три године.

- (2) Ко у случају из члана 207. (Полни одношај с дјететом) овог закона, када није почињен ни покушај тог кривичног дјела, почини само блудну радњу, или ко кривично дјело из става 1. овог члана почини према дјетету или малољетнику, казниће се казном затвора од шест мјесеци до пет година.

Члан 209.

Задовољење похоте пред дјететом или малољетником

Ко пред дјететом или малољетником чини радње намијењене задовољавању властите или туђе похоте, или ко наведе дијете да пред њим или другим лицем врши такве радње, казниће се казном затвора од три мјесеца до три године.

Члан 211.

Искоришћавање дјетета или малољетника ради порнографије

- (1) Ко дијете или малољетника сними ради израдбе фотографија, аудиовизуелног материјала или других предмета порнографског садржаја, или посједује или увози или продаје или распачава или приказује такав материјал, или тог лица наведе на учествовање у порнографској представи, казниће се казном затвора од једне до пет година.
- (2) Предмети који су били намијењени или употрејебљени за почињење кривичног дјела из става 1. овог члана одузеће се, а предмети који су настали почињењем кривичног дјела из става 1. овог члана одузеће се и уништити.

Члан 212.

Упознавање дјетета с порнографијом

- (1) Ко дјетету прода, прикаже или јавним излагањем или на други начин почини приступачним списе, слике, аудиовизуелне и друге предмете порнографског садржаја или му прикаже порнографску представу, казниће се новчаном казном или казном затвора до једне године.
- (2) Предмети из става 1. овог члана одузеће се.

Члан 213.

Родоскврнуће

- (1) Ко изврши полни одношај или с њим изједначену полну радњу с крвним рођаком у равној линији или с братом или сестром, казниће се новчаном казном или казном затвора од шест мјесеци до двије године.
- (2) Ко кривично дјело из става 1. овог члана почини с малољетником, казниће се казном затвора од једне до пет година.
- (3) Ко дјело из става 1. овог члана почини с дјететом, казниће се казном затвора од двије до десет година.

Члан 216.

Ванбрачна заједница с млађим малољетником

- (1) Пунољетно лице које ванбрачно живи с малољетником који није навршио шеснаест година живота, казниће се казном затвора од три мјесеца до три године.
- (2) Казном из става 1. овог члана казниће се родитељ, усвојилац или старалац који малољетнику у животној доби између четрнаест и шеснаест година живота омогући ванбрачни живот с другим лицем или га на то наведе.
- (3) Ко кривично дјело из става 2. овог члана почини из користољубља, казниће се казном затвора од шест мјесеци до пет година.
- (4) Ако се склопи брак, кривично гоњење неће се подузети, а ако је подузето, обуставиће се.

Члан 217.

Одузимање дјетета или малољетника

- (1) Ко дијете или малољетника противправно одузме родитељу, усвојенику, стараоцу или лицу којој је повјерен, или ко га противправно задржава или спречава да буде с лицем које има то право или ко онемогућава извршење извршне одлуке о старању према дјетету или малољетнику, казниће се казном затвора до три године.
- (2) Ако је кривичним дјелом из става 1. овог члана дијете или малољетник напустио територију Федерације или територију Босне и Херцеговине, починилац ће се казнити казном затвора од три мјесеца до пет година.
- (3) Починилац који добровољно преда дијете или малољетника, може се ослободити казне.

Члан 218.

Промјена породичног стања

Ко подметањем, замјеном или на други начин промијени породично стање дјетета, казниће се казном затвора од три мјесеца до три године.

Члан 219.

Запуштање или злостављање дјетета или малољетника

- (1) Родитељ, усвојилац, старалац или друго лице које грубо занемарује своје функције збрињавања или одгоја дјетета или малољетника, казниће се казном затвора од три мјесеца до три године.
- (2) Казном из става 1. овог члана казниће се родитељ, усвојилац, старалац или друго лице које злостави дијете или малољетника, присили га на рад који не одговара његовој животној доби, или на претјерани рад, или на просјачење, или га из користољубља наводи на понашање које је штетно за његов развој.
- (3) Ако је кривичним дјелом из ст. 1. и 2. овог члана дијете или малољетник тешко физичко повријеђен, или му је тешко нарушено здравље, или се због кривичног дјела из ст. 1. или 2. овог члана дијете или малољетник одао просјачењу, проституцији или другим облицима асоцијалног понашања

или деликвенцији, починилац ће се казнити казном затвора од три мјесеца до пет година.

Члан 220. Напуштање дјетета

Ко напусти своје немоћно дијете с циљем да га се трајно ријеши, казниће се казном затвора од шест мјесеци до три године.

Члан 222. Насиље у породици

- (1) Ко насиљем, дрским или безобзирним понашањем угрожава мир, физичку цјеловитост или психичко здравље члана своје породице, казниће се новчаном казном или казном затвора до једне године.
- (2) Ко кривично дјело из става 1. овог члана почини према члану породице с којим живи у заједничком кућанству, казниће се новчаном казном или казном затвора до три године.
- (3) Ако је при почињењу кривичног дјела из ст. 1. и 2. овог члана употребијено оружје, опасно оруђе или друго средство прикладно тешко повриједити тијело или нарушити здравље, починилац ће се казнити казном затвора од три мјесеца до три године.
- (4) Ако је кривичним дјелом из ст. од 1. до 3. овог члана члан породице тешко физичко повријеђен или му је здравље тешко нарушено, или ако је кривично дјело из ст. од 1. до 3. овог члана почињено према дјетету или малољетнику, починилац ће се казнити казном затвора од једне до пет година.
- (5) Ако је кривичним дјелом из ст. од 1. до 4. овог члана проузрокована смрт члана породице, починилац ће се казнити казном затвора од двије до петнаест година.
- (6) Ко усмрти члана и којег је претходно злостављао, казниће се казном затвора најмање десет година или казном дуготрајног затвора.

Члан 224. Спречавање и неизвршавање мјера за заштиту малољетника

- (1) Ко спречава извршење одгојних и других мјера суда и надлежних органа за заштиту малољетника, казниће се казном затвора до једне године.
- (2) Одговорно лице на раду у органима или установама за заштиту, одгој или радно оспособљавање малољетника, која у свому раду очито несавјесно поступа, па због тога буде тешко угрожено здравље или развој малољетника, казниће се казном затвора од три мјесеца до три године.

Члан 231. Недозвољено пресађивање дијелова људског тијела

- (1) Ко медицински неоправдано узме ради пресађивања дио људског тијела с пристанком живог даваоца или ко медицински неоправдано пресади дио људског тијела с пристанком примаоца, казниће се новчаном казном или казном затвора до три године.

- (2) Казном из става 1. овог члана казниће се ко медицински оправдано узме, ради пресађивања, дио људског тијела без пристанка живог даваоца, или ко медицински оправдано пресади дио људског тијела без пристанка примаоца.
- (3) Ко медицински неоправдано узме, ради пресађивања, дио људског тијела без пристанка живог даваоца или ко медицински неоправдано пресади дио људског тијела без пристанка примаоца, казниће се казном затвора од шест мјесеци до пет година.
- (4) Ко, ради пресађивања, узме дио тијела умрлог лица прије него што је смрт на прописани начин утврђена, казниће се казном затвора од три мјесеца до три године.
- (5) Ко, ради пресађивања, узме дио тијела умрлог лица иако зна да се то лице за живота томе изричито писано противило, или ко узме ради пресађивања дио тијела умрле малољетног или душевно болесног лица, без изричитог писаног пристанка њеног законског заступника, казниће се новчаном казном или казном затвора до једне године.
- (6) Ко, за награду или ради зараде, да дио свог тијела или дио тијела друге живе или умрлог лица, ради пресађивања, или у томе посредује, казниће се новчаном казном или казном затвора до двије године.
- (7) Доктор медицине који почини кривично дјело из ст. 1., 2. и 4. овог члана, казниће се казном затвора од шест мјесеци до пет година, а доктор медицине који почини кривично дјело из става 3. овог члана, казниће се казном затвора најмање три године.

Члан 237.

Служење алкохолних пића млађим малољетницима

Ко у угоститељском објекту или другом објекту у којем се продају алкохолна пића послужи малољетника који није навршио шеснаест година живота жестоким алкохолним пићем или га послужи другим алкохолним пићем у количинама које могу изазвати пијанство малољетника, казниће се новчаном казном или казном затвора до шест мјесеци.

Члан 239.

Посједовање и омогућавање уживања опојних дрога

- (1) Ко наводи другог на уживање опојне дроге или му даје опојну дрогу да је ужива он или друго лице или стави на располагање просторије ради уживања опојне дроге или на други начин другом омогућује уживање опојне дроге, казниће се казном затвора од три мјесеца до пет година.
- (2) Ко кривично дјело из става 1. овог члана почини према дјетету, малољетнику или према више лица, или ако су проузроковане нарочито тешке посљедице, казниће се казном затвора од једне до десет година.
- (3) Ко неовлашћено посједује опојну дрогу, казниће се казном затвора до једне године.
- (4) Опојне дроге одузеће се.

Члан 345.

Непријављивање кривичног дјела или починиоца

- (1) Ко зна за починиоца кривичног дјела за које се може изрећи казна дуготрајног затвора, или ко само зна да је такво дјело почињено, па то не пријави, иако од такве пријаве зависи благовремено откривање починиоца или кривичног дјела, казниће се новчаном казном или казном затвора до три године.
- (2) Казном из става 1. овог члана казниће се службено или одговорно лице које не пријави кривично дјело за које је сазнала у вршењу своје дужности, ако се за то кривично дјело може изрећи казна затвора пет година затвора или тежа казна.
- (3) За кривично дјело из ст. 1. и 2. овог члана неће се казнити лице коме је починилац брачни друг, лице које с њим живи у ванбрачној заједници, крвни сродник у равној линији, брат или сестра, усвојилац или усвојеник и њихов брачни друг или лице с којом живе у ванбрачној заједници, или која је бранилац, љекар или вјерски исповједник починиоца.
- (4) За кривична дјела из ст. 1. и 2. овог члана казниће се и доктор медицине, доктор стоматологије, бабица или здравствени дјелатник, психолог, јавни биљежник и дјелатник социјалне заштите, ако је кривично дјело почињено према дјетету или малољетнику.